

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вищу освіту (нова редакція)

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 20, ст.134)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 380-IV (380-15) від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10-11, ст.86
N 1004-IV (1004-15) від 19.06.2003, ВВР, 2004, N 2, ст.9
N 1158-IV (1158-15) від 11.09.2003, ВВР, 2004, N 8, ст.67
N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
N 14-рп/2004 (v014p710-04) від 07.07.2004)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 2229-IV (2229-15) від 14.12.2004, ВВР, 2005, N 4, ст.103
N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19, ст.267
N 3074-IV (3074-15) від 04.11.2005, ВВР, 2006, N 5-6, ст.72
N 489-V (489-16) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст.66
N 506-V (506-16) від 20.12.2006, ВВР, 2007, N 10, ст.83
N 107-VI (107-17) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7-8, ст.78
- зміни діють по 31 грудня 2008 року)

(Додатково див. Рішення Конституційного Суду
N 10-рп/2008 (v010p710-08) від 22.05.2008)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 1024-VI (1024-17) від 19.02.2009, ВВР, 2009, N 27, ст.352
N 1798-VI (1798-17) від 19.01.2010, ВВР, 2010, N 9, ст.89)

(У редакції Закону N 0000 від 00.00.2010 р.)

Цей Закон спрямований на врегулювання суспільних відносин у галузі вищої освіти. Він встановлює правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих кадрах.

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

1) автономія вищого навчального закладу – сукупність прав та обов'язків щодо здійснення освітньої, наукової, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів тощо відповідно та у межах, визначених законодавством про освіту;

2) акредитація – процедура підтвердження спроможності вищого навчального закладу провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти за певною спеціальністю відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення;

3) акредитована спеціальність – спеціальність відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу пройшов процедуру акредитації та отримав право видавати державні документи про здобуття вищої освіти встановленого зразка;

4) вища освіта – рівень освіти, який здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту освіти, що ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації;

5) вищий навчальний заклад освітній, освітньо-науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо-професійні, освітньо-наукові програми вищої освіти за певними освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковими рівнями, забезпечує навчання, виховання осіб, здобуття ними кваліфікації відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність;

6) вищий навчальний заклад державної форми власності - вищий навчальний заклад, заснований державою, що фінансується з державного бюджету і підпорядковується відповідному центральному органу виконавчої влади;

7) вищий навчальний заклад комунальної форми власності - навчальний заклад, заснований органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що фінансується з місцевого бюджету і підпорядкований органам влади Автономної Республіки Крим, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування;

8) вищий навчальний заклад приватної форми власності - навчальний заклад, заснований на приватній власності і підпорядкований власнику (власникам);

9) вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання) - вищий навчальний заклад державної форми власності, який з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань цивільного захисту та в галузі митної справи, Міністерства внутрішніх справ, здійснює за певними освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковими рівнями підготовку курсантів (слухачів, студентів) для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького (інспекторського) складу;

10) галузь освіти – це група спеціальностей, споріднених за ознакою спільності основ знань, на яких ґрунтується освітня і професійна підготовка;

11) кваліфікація – назва професії відповідно до Національного класифікатора України;

12) ліцензування – процедура визнання спроможності вищого навчального закладу, іншої юридичної особи здійснювати освітню діяльність, пов'язану із наданням вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів, післядипломну освіту, інші освітні послуги відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення;

13) ліцензована спеціальність – спеціальність, за якою вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із наданням вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів;

14) нормативний строк навчання – строк навчання за денною формою, необхідний для засвоєння особою відповідної освітньо-професійної, освітньо-наукової програми, встановлений стандартом вищої освіти;

15) освітня діяльність – діяльність із надання освітніх послуг вищими навчальними закладами, іншими юридичними особами з видачею відповідного документа;

16) освітньо-кваліфікаційний, освітньо-науковий рівень вищої освіти характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості професійної компетентності особи, що забезпечують її здатність виконувати завдання та обов'язки певного рівня професійної діяльності;

17) рівень професійної діяльності – характеристика професійної діяльності за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує особа з вищою освітою;

18) спеціалізація – складова спеціальності, що передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну або освітньо-наукову підготовку;

19) спеціальність – складова галузі освіти, у межах якої здійснюється освітньо-професійна підготовка молодшого бакалавра, бакалавра та магістра

і освітньо-наукова підготовка докторів філософії та докторів наук за певним видом економічної діяльності;

20) тест на виявлення рівня загальної навчальної компетентності – комплекс тестових завдань, які дають змогу оцінити рівень загальної навчальної компетентності осіб, що мають намір здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти;

21) якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, вмінь, навичок, що відображає її професійну компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

22) якість освітньої діяльності – сукупність характеристик діяльності вищого навчального закладу, іншої юридичної особи з надання освітніх послуг, спрямованих на забезпечення здобуття особою якісної освіти відповідно до стандартів вищої освіти.

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

Законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із законів України "Про освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність", цього Закону та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до нього та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про вищу освіту, то застосовуються правила міжнародних договорів.

Права вищого навчального закладу, передбачені цим Законом, що визначають його автономію, не можуть бути обмежені іншими законами.

Стаття 3. Державна політика у галузі вищої освіти

1. Державна політика у галузі вищої освіти визначається Верховною Радою України.

2. Державна політика у галузі вищої освіти ґрунтується на принципах: доступності та конкурсності здобуття вищої освіти кожним громадянином України;

незалежності здобуття вищої освіти від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій;

інтеграції системи вищої освіти України у світову систему вищої освіти та Європейській простір вищої освіти при збереженні і розвитку досягнень та традицій української вищої школи;

наступності процесу здобуття вищої освіти;

державної підтримки підготовки кадрів з вищою освітою для пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень;

гласності у формуванні структури та обсягів освітньої та професійної підготовки кадрів з вищою освітою.

3. Реалізація державної політики у галузі вищої освіти забезпечується шляхом:

збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення її якості;
розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти впродовж життя;

створення та забезпечення рівних умов доступності до вищої освіти;
дотримання автономії вищих навчальних закладів та їх академічної свободи;

надання цільових, пільгових державних кредитів особам для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

визначення збалансованої структури та обсягів підготовки кадрів з вищою освітою з урахуванням потреб особи, а також інтересів держави та територіальних громад;

надання особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, пільг та соціальних гарантій у порядку, встановленому законодавством;

належної підтримки підготовки кадрів з числа осіб з особливими потребами на основі спеціальних освітніх технологій.

Стаття 4. Право громадян на вищу освіту

1. Громадяни України мають право на здобуття вищої освіти. Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний освітньо-кваліфікаційний, освітньо-науковий рівень громадянин здобуває вперше або якщо цей рівень громадянином здобуто за кошти фізичних (юридичних осіб). Громадяни України вільні у виборі вищого навчального закладу, форми здобуття вищої освіти і спеціальності.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі за певним освітньо-кваліфікаційним, освітньо-науковим рівнем не вперше у випадках, визначених Кабінетом Міністрів України.

2. Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також особи, яким надано статус біженця в Україні або статус закордонного українця, мають право на здобуття вищої освіти нарівні з громадянами України.

Усі інші іноземці та особи без громадянства можуть здобувати вищу освіту за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо інше не передбачено законодавством та міжнародними договорами України.

Іноземці та особи без громадянства, а також особи, яким надано статус біженця в Україні або статус закордонного українця, які навчаються у вищих

навчальних закладах, мають права і обов'язки студентів відповідно до законодавства України.

Стаття 5. Мова (мови) навчання у вищих навчальних закладах

Мова (мови) навчання у вищих навчальних закладах визначається відповідно до Конституції України та законодавства України про мови.

РОЗДІЛ II СТРУКТУРА ВИЩОЇ ОСВІТИ. ДОКУМЕНТИ ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

Стаття 6. Структура вищої освіти

1. До структури вищої освіти входять освітньо-кваліфікаційні та освітньо-наукові рівні:

1) освітньо-кваліфікаційні рівні:

молодший бакалавр;

бакалавр;

магістр.

2) освітньо-наукові рівні:

доктор філософії;

доктор наук.

2. У вищих навчальних закладах здобуття вищої освіти за спеціальностями всіх освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами ступенево або неперервно залежно від вимог до рівня оволодіння певною сукупністю професійних компетенцій, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

Стаття 7. Освітньо-кваліфікаційні, освітньо-наукові рівні вищої освіти

1. Молодший бакалавр - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, який здобувається на основі повної загальної середньої освіти і передбачає оволодіння особою відповідною освітньо-професійною програмою та набуття компетенцій для виконання виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою молодшого бакалавра на основі повної загальної середньої освіти становить два-три роки.

Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого бакалавра може здобуватися на основі базової загальної середньої освіти із одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою молодшого бакалавра на основі базової загальної середньої освіти становить чотири роки.

Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого бакалавра може здобуватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника. Строк навчання може зменшуватися на півроку-один рік.

Підготовку молодших бакалаврів здійснюють професійні коледжі.

2. Бакалавр - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, який здобувається на основі повної загальної середньої освіти і передбачає оволодіння особою відповідною освітньо-професійною програмою та набуття компетенцій для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою бакалавра на основі повної загальної середньої освіти становить три-чотири роки.

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра може здобуватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого бакалавра. Строк навчання може зменшуватися на один-два роки.

Підготовку бакалаврів здійснюють університети, академії, коледжі.

3. Магістр - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра і передбачає оволодіння особою відповідною освітньо-професійною програмою та набуття компетенцій для виконання завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою магістра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра становить півтора-два роки.

Підготовку магістрів здійснюють університети, академії.

4. Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра медичного, фармацевтичного, ветеринарно-медичного, мистецького, педагогічного, юридичного, військового спрямувань може здобуватися на основі повної загальної середньої освіти або на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого бакалавра.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою магістра на основі повної загальної середньої освіти становить п'ять-шість років.

Підготовка магістрів медичного, фармацевтичного, ветеринарно-медичного спрямування на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого бакалавра здійснюється відповідно до порядку, що визначається

спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

5. Підготовка магістрів може здійснюватися за освітньо-професійними програмами академічного практичного, управлінського та інших спрямувань.

6. Доктор філософії - освітньо-науковий рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-кваліфікаційного рівня магістра і передбачає засвоєння особою відповідної освітньо-наукової програми, набуття компетенцій, володіння методологією й методикою дослідницької роботи, проведення наукових досліджень, результати яких мають суттєву наукову новизну та практичне значення, їх опублікування у наукових виданнях, а також підготовку і в установленому порядку публічний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Нормативний строк навчання за освітньо-науковою програмою доктора філософії становить чотири роки.

Підготовка докторів філософії здійснюється в аспірантурі університетів, академій, наукових установ.

7. Доктор наук - освітньо-науковий рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-наукового рівня доктора філософії і передбачає набуття особою найвищих компетенцій у галузі розробки і впровадження методології й методики дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які в сукупності розв'язують важливу наукову проблему або забезпечують розв'язання значної прикладної проблеми і мають загальнонаціональне і світове значення, їх опублікування у наукових виданнях, а також підготовку і в установленому порядку публічний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Нормативний строк навчання за освітньо-науковою програмою доктора наук становить три роки.

Підготовка докторів наук здійснюється в докторантурі університетів, академій, наукових установ.

8. Здобуття вищої освіти на основі раніше здобутої вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного рівня за іншою спеціальністю здійснюється за окремим навчальним планом, розробленим відповідно до стандартів вищої освіти.

Стаття 8. Державна атестація випускників вищих навчальних закладів

1. Державна атестація випускників вищих навчальних закладів - встановлення відповідності якості здобутої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання за спеціальністю певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня.

2. Державна атестація осіб, які завершили навчання у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, здійснюється державною екзаменаційною комісією відповідно до положення про державну екзаменаційну комісію, затвердженого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

3. Державна атестація осіб, які завершили навчання у вищих навчальних закладах, наукових установах за освітньо-науковими рівнями доктора філософії, доктора наук і підготували дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії, доктора наук здійснюється спеціалізованою вченою радою відповідно до положення про присудження наукових ступенів доктора філософії та доктора наук, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Особам, які завершили навчання у вищих навчальних закладах за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, успішно пройшли державну атестацію відповідно до стандартів вищої освіти, видається державний документ про вищу освіту (науковий ступінь) встановленого зразка.

Стаття 9. Кваліфікації, наукові ступені

1. Особам, які пройшли державну атестацію, за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, присвоюються за відповідною спеціальністю такі кваліфікації:

молодший бакалавр;
бакалавр;
магістр.

2. Особам, які пройшли державну атестацію за освітньо-науковими рівнями доктора філософії і доктора наук, присуджуються такі наукові ступені:

доктор філософії;
доктор наук.

Стаття 10. Документи про вищу освіту

1. Документ про вищу освіту державного зразка – це персональні дані про здобуту випускником вищого навчального закладу вищу освіту відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня, які занесені до централізованого банку даних спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту і частково відтворені на пластиковій або паперовій основі.

Встановлюються такі види документів, які засвідчують здобуття особою вищої освіти за певними освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковими рівнями:

- диплом молодшого бакалавра;
- диплом бакалавра;
- диплом магістра;
- диплом доктора філософії;
- диплом доктора наук.

Зразки державних документів про вищу освіту затверджуються Кабінетом Міністрів України. У документі про вищу освіту за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, магістра зазначається найменування вищого навчального закладу, який видає цей документ, а в разі здобуття вищої освіти у відокремленому структурному підрозділі вищого навчального закладу - також і найменування цього підрозділу.

У документі про науковий ступінь доктора філософії, доктора наук зазначається найменування вищого навчального закладу або наукової установи, у спеціалізованій вченій раді якого/якої захищено дисертацію.

Вищий навчальний заклад має право видавати державний документ про вищу освіту встановленого зразка тільки з акредитованої спеціальності.

Документи про вищу освіту виготовляються та видаються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Особи, відраховані з вищого навчального закладу до завершення навчання за освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами, отримують академічні довідки встановленого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту зразка.

Стаття 11. Післядипломна освіта

1. Післядипломна освіта - спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду.

2. Післядипломна освіта включає:

спеціалізацію - набуття особою здатностей виконувати окремі завдання та обов'язки, які мають особливості, в межах спеціальності;

підвищення кваліфікації – набуття особою здатностей виконувати додаткові завдання та обов'язки в межах професійної діяльності або наукової спеціальності;

стажування - набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або наукової спеціальності.

3. Формами післядипломної освіти можуть бути:
асистентура-стажування;
інтернатура;
лікарська резидентура;
клінічна ординатура тощо.

4. Асистентура-стажування проводиться в університетах, академіях і є основною формою підготовки науково-педагогічних, творчих і виконавських кадрів мистецького спрямування.

5. Інтернатура проводиться в університетах, академіях і є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими та провізорськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста або провізора-спеціаліста відповідно до переліку лікарських або провізорських посад.

6. Лікарська резидентура проводиться в університетах, академіях і є формою спеціалізації лікарів-спеціалістів за певними лікарськими спеціальностями та здійснюються виключно на відповідних клінічних кафедрах для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста відповідно до переліку спеціальностей.

7. Клінічна ординатура проводиться в університетах, академіях, наукових установах і є формою підвищення кваліфікації лікарів-спеціалістів, які пройшли підготовку в інтернатурі та (або) резидентурі з відповідної лікарської спеціальності.

8. Особа, яка успішно пройшла програму післядипломної освіти, отримує відповідний документ, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Післядипломна освіта здійснюється академіями, інститутами післядипломної освіти, структурними підрозділами вищих навчальних закладів та відповідними підрозділами наукових і навчально-наукових установ та підприємств відповідно до положення про післядипломну освіту, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ III ЗМІСТ ВИЩОЇ ОСВІТИ. СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 12. Зміст вищої освіти

1. Зміст вищої освіти – науково обґрунтована система дидактичного й методично оформленого навчального матеріалу, яка зумовлюється суспільними вимогами до кадрів з вищою освітою і визначається

стандартами вищої освіти для освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів зі спеціальностей, визначених у відповідних переліках спеціальностей.

Стаття 13. Переліки спеціальностей вищої освіти

1. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого бакалавра, бакалавра і магістра, є нормативно-правовими актами вищої освіти і містять найменування галузей освіти і спеціальностей.

2. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів з вищою освітою за освітньо-науковими рівнями доктора філософії і доктора наук, проводиться захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, доктора наук, є нормативно-правовими актами вищої освіти і містять найменування галузей науки та спеціальностей.

3. Переліки галузей освіти і галузей науки для підготовки кадрів з вищою освітою у вищих навчальних закладах (наукових установах) затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

4. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів з вищою освітою у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого бакалавра, бакалавра і магістра та освітньо-науковими рівнями доктора філософії і доктора наук, затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту за погодженням з відповідними заінтересованими центральними органами виконавчої влади та об'єднаннями роботодавців.

Стаття 14. Стандарти вищої освіти

1. Стандарт вищої освіти – сукупність норм, які визначають вимоги до освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня випускника вищого навчального закладу (наукової установи), змісту освіти, строків навчання і засобів діагностики якості освіти відповідних спеціальностей.

Стандарти вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти за певними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів, а також якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ) усіх типів незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

До стандартів вищої освіти входять:

освітньо-кваліфікаційні, освітньо-наукові характеристики;
освітньо-професійні, освітньо-наукові програми;
засоби діагностики якості освіти.

2. Освітньо-кваліфікаційна, освітньо-наукова характеристика визначає цілі освітньої і професійної підготовки випускника вищого навчального закладу (наукової установи), його компетентності, інші соціально важливі якості, систему виробничих функцій і типових завдань діяльності й умінь для їх реалізації, а також сферу застосування праці випускника у структурі галузей економіки держави.

Освітньо-кваліфікаційні, освітньо-наукові характеристики, розробляються з кожної спеціальності для відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі соціальної політики та з відповідними заінтересованими центральними органами виконавчої влади, об'єднаннями роботодавців.

3. Освітньо-професійна, освітньо-наукова програма визначає нормативний зміст підготовки кадрів з вищою освітою та нормативний строк навчання за певною спеціальністю відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня і містить:

перелік нормативних навчальних дисциплін, обсяг часу, відведеного для їх вивчення, форми підсумкового контролю;

перелік навчальних і виробничих практик, строки та вимоги до їх проведення;

програми нормативних навчальних дисциплін;

нормативний строк навчання.

Освітньо-професійні, освітньо-наукові програми розробляються з кожної спеціальності відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту за погодженням з відповідними заінтересованими центральними органами виконавчої влади, об'єднаннями роботодавців.

Програма нормативної навчальної дисципліни містить виклад змісту навчальної дисципліни, послідовність її вивчення, перелік знань та вмінь, критерії підсумкового контролю, перелік рекомендованих підручників, інших методичних та дидактичних матеріалів.

Програми нормативних навчальних дисциплін затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

4. Освітньо-наукові характеристики та освітньо-наукові програми погоджуються з Національною академією наук України, державними галузевими академіями наук.

5. Засоби діагностики якості освіти визначають стандартизовані методики та систему формалізованих завдань, які призначені для кількісного

та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей і використовуються для встановлення відповідності рівня якості вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти.

Засоби діагностики якості вищої освіти розробляються з кожної спеціальності для відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

6. Стандарт вищої освіти містить державну складову та складову вищого навчального закладу (наукової установи).

7. Державна складова стандарту вищої освіти містить:
освітньо-кваліфікаційну, освітньо-наукову характеристику;
освітньо-професійну, освітньо-наукову програму в частині переліку нормативних навчальних дисциплін, обсягу часу, відведеного на їх вивчення, форм підсумкового контролю, програм нормативних навчальних дисциплін та строку навчання;
засоби діагностики якості вищої освіти в частині нормативних навчальних дисциплін.

8. Державна складова стандартів вищої освіти є обов'язковою для всіх вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та підпорядкування.

9. Складова вищого навчального закладу стандарту вищої освіти містить:
варіативну складову освітньо-професійної, освітньо-наукової програми в частині переліку варіативних навчальних дисциплін, обсягу часу, відведеного на їх вивчення, та форми підсумкового контролю;
засоби діагностики якості вищої освіти в частині варіативних навчальних дисциплін.

10. Варіативні навчальні дисципліни визначаються вищим навчальним закладом з урахуванням спеціалізацій та наукових і науково-технічних досягнень вищого навчального закладу, а також з метою задоволення освітніх і професійних потреб осіб, що навчаються, замовників освітніх послуг, ринку праці.

Перелік спеціалізацій підготовки визначається вищим навчальним закладом.

Вищі навчальні заклади на підставі освітньо-професійної, освітньо-наукової програми розробляють навчальний план із кожної спеціальності, який визначає перелік та обсяг нормативних і варіативних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного

та підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

Навчальний і робочий навчальний плани є нормативними документами вищого навчального закладу і затверджуються його керівником.

Стаття 15. Науково-методичне забезпечення вищої освіти

1. Науково-методичне забезпечення вищої освіти здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту, іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), науковими, науково-методичними установами та вищими навчальними закладами.

РОЗДІЛ IV УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 16. Система вищої освіти

Систему вищої освіти складають:
вищі навчальні заклади всіх форм власності;
інші юридичні особи, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти;
органи, які здійснюють управління у галузі вищої освіти.

Стаття 17. Управління у галузі вищої освіти

Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади:
здійснює державну політику у галузі вищої освіти;
організовує розроблення та здійснення відповідних загальнодержавних та інших програм;
забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для розвитку вищої освіти;
затверджує Національну рамку кваліфікацій;
у межах своїх повноважень видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти;
забезпечує контроль за виконанням законодавства про вищу освіту.
Управління у галузі вищої освіти у межах їх компетенції здійснюється:
спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту;
іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання);

органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади;

власниками вищих навчальних закладів;

органами громадського самоврядування в освіті (спілка ректорів (директорів) вищих навчальних закладів України, регіональні ради ректорів (директорів) вищих навчальних закладів, конференції, з'їзди педагогічних і науково-педагогічних працівників, асоціації вищих навчальних закладів тощо);

незалежними установами контролю якості освіти (агенції, бюро, професійні асоціації тощо).

Стаття 18. Повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту, інших центральних органів виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання)

1. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту:

1) здійснює аналітично-прогностичну діяльність у галузі вищої освіти, визначає тенденції її розвитку, вплив демографічної, етнічної, соціально-економічної ситуації, інфраструктури виробничої та невиробничої сфер, ринку праці на стан вищої освіти, формує напрями взаємодії з іншими ланками освіти, стратегічні напрями розвитку вищої освіти відповідно до науково-технічного прогресу та інших факторів, узагальнює світовий і вітчизняний досвід розвитку вищої освіти;

2) бере участь у формуванні державної політики у галузі вищої освіти, науки, підготовки кадрів з вищою освітою;

3) розробляє програми розвитку вищої освіти, державну складову стандартів вищої освіти;

4) разом із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі соціальної політики та об'єднаннями роботодавців розробляє Національну рамку кваліфікацій;

5) визначає нормативи матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) здійснює навчально-методичне керівництво, контроль за дотриманням вимог стандартів вищої освіти, державне інспектування вищих навчальних закладів;

7) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до його компетенції;

8) здійснює ліцензування і контроль за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності, які провадять набір іноземців на навчання в Україні незалежно від форм власності, видає їм ліцензії, сертифікати;

9) здійснює в установленому порядку ліцензування та акредитацію освітніх послуг, що надаються вищими навчальними закладами (науковими установами) та закладами післядипломної освіти незалежно від форм власності, веде Державний реєстр вищих навчальних закладів та наукових установ, які здійснюють підготовку кадрів з вищою освітою за освітньо-науковими рівнями;

10) здійснює визнання (нострифікацію) іноземних документів про вищу освіту та вчені звання старшого дослідника, доцента, професора;

11) організовує роботу Державної акредитаційної комісії;

12) формує і розміщує державне замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою та наукових і науково-педагогічних кадрів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

13) сприяє працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів;

14) затверджує умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів;

15) затверджує статuti підпорядкованих йому вищих навчальних закладів;

16) погоджує статuti вищих навчальних закладів державної форми власності, що підпорядковані іншим центральним органам виконавчої влади та вищих навчальних закладів комунальної та приватної форми власності;

17) організовує вибори, затверджує та звільняє з посад керівників підпорядкованих йому вищих навчальних закладів;

18) погоджує затвердження на посаду керівників вищих навчальних закладів державної форми власності, що підпорядковані іншим центральним органам виконавчої влади, вищих навчальних закладів комунальної та приватної форми власності;

19) організовує атестацію педагогічних працівників вищих навчальних закладів щодо присвоєння їм кваліфікаційних категорій та педагогічних звань;

20) формує мережу спеціалізованих вчених рад, затверджує рішення спеціалізованих вчених рад про присудження наукових ступенів;

21) присвоює науковим і науково-педагогічним працівникам вчені звання старшого дослідника, доцента, професора;

22) разом з іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади, органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади комунальної форми власності, забезпечує реалізацію державної політики у галузі вищої освіти і здійснює контроль за втіленням державної політики у галузі вищої освіти, дотриманням нормативно-правових актів про вищу освіту в усіх вищих навчальних закладах незалежно від форми власності і підпорядкування;

23) сприяє діяльності студентського самоврядування у вищих навчальних закладах;

24) здійснює моніторинг якості надання освітніх послуг вищими навчальними закладами та їх цінової політики;

25) здійснює інші повноваження, передбачені законодавством України.

2. Інші центральні органи виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання):

1) беруть участь у здійсненні державної політики у галузі вищої освіти, науки, професійної підготовки кадрів;

2) беруть участь у проведенні ліцензування та акредитації освітньої діяльності, що здійснюється підпорядкованими їм вищими навчальними закладами;

3) формують і розміщують державне замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою та наукових і науково-педагогічних кадрів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

4) беруть участь у визначенні нормативів матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів;

5) сприяють працевлаштуванню випускників підпорядкованих їм вищих навчальних закладів;

6) здійснюють функції контролю за дотриманням вимог щодо якості вищої освіти

7) організують вибори, затверджують та звільняють з посади керівників підпорядкованих їм вищих навчальних закладів за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту;

8) затверджують за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту статuti підпорядкованих їм вищих навчальних закладів;

9) здійснюють інші повноваження, передбачені законодавством України.

3. Акти спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту, прийняті у межах його повноважень, є обов'язковими для інших центральних органів виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, вищих навчальних закладів незалежно від форм власності.

Стаття 19. Повноваження органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади

Органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади, в межах своєї компетенції:

забезпечують виконання державних програм у галузі вищої освіти;

вивчають потребу у кадрах на місцях і вносять спеціально уповноваженим центральним органам виконавчої влади у галузі соціальної політики, економіки, освіти і науки, молоді та спорту пропозиції щодо обсягів державного замовлення на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів;

подають до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту пропозиції щодо формування мережі вищих навчальних закладів;

затверджують за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту статuti підпорядкованих їм вищих навчальних закладів;

сприяють працевлаштуванню випускників підпорядкованих їм вищих навчальних закладів, їх соціальному захисту;

залучають у порядку, передбаченому законодавством України, підприємства, установи, організації (за їх згодою) до вирішення проблем розвитку вищої освіти.

Стаття 20. Повноваження власника (власників) вищого навчального закладу

1. Повноваження власника (власників) щодо управління вищим навчальним закладом визначаються в межах законодавства України статутом вищого навчального закладу. Власник (власники) вищого навчального закладу:

призначає керівника вищого навчального закладу на умовах контракту відповідно до цього Закону;

здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю вищого навчального закладу;

здійснює контроль за дотриманням умов, передбачених рішенням про заснування вищого навчального закладу;

приймає рішення про припинення вищого навчального закладу;

здійснює інші повноваження, передбачені законодавством України.

2. Власник (власники) здійснює (здійснюють) права, передбачені частиною першою цієї статті, щодо управління вищим навчальним закладом безпосередньо або через уповноважений ним орган (особу).

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) може делегувати окремі повноваження керівникові вищого навчального закладу.

РОЗДІЛ V ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Стаття 21. Мета і головні завдання діяльності вищого навчального закладу

1. Основною метою діяльності вищого навчального закладу є забезпечення умов, необхідних для здобуття особою вищої освіти, підготовка кадрів для потреб України.

2. Головними завданнями вищого навчального закладу є:

здійснення освітньої діяльності, яка забезпечує підготовку кадрів відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і відповідає стандартам вищої освіти;

здійснення наукової, науково-технічної, виробничої, інноваційної діяльності, дорадництва та роботи з впровадження досягнень науково-технічного прогресу у відповідну галузь економіки (для університетів, академій, коледжів);

забезпечення фізичного розвитку особистості шляхом фізичного виховання, фізичної реабілітації та рекреації, здійснення культурно-виховної діяльності;

забезпечення виконання державного замовлення та угод на підготовку кадрів з вищою освітою;

здійснення підготовки наукових, науково-педагогічних кадрів та атестація наукових кадрів в університетах та академіях;

вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників

забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, виховання осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, в дусі гуманізму і поваги до Конституції України та державних символів України;

підвищення освітнього й культурного рівня громадян;

встановлення міжнародних зв'язків та здійснення міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури.

Стаття 22. Правовий статус вищого навчального закладу

1. Вищий навчальний заклад є юридичною особою, який створюється у передбачених законом організаційно-правових формах для здійснення освітньої та інших видів діяльності і виконання завдань, що визначені частиною другою статті 21 цього Закону.

2. Вищий навчальний заклад згідно із законом може виступати засновником (співзасновником) інших юридичних осіб. Засновані вищим навчальним закладом юридичні особи здійснюють свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності вищого навчального закладу, дорадництва та (або) сприяють досягненню інших його статутних цілей.

Вищі навчальні заклади можуть здійснювати освітню діяльність разом з іноземними навчальними закладами за узгодженими навчальними планами відповідно до законодавства України та міжнародних угод.

3. Вищі навчальні заклади у встановленому порядку можуть створювати навчальні, навчально-наукові та навчально-науково-виробничі комплекси, консорціуми. Всі учасники комплексу (консорціуму) зберігають статус юридичної особи.

4. У вищих навчальних закладах державної і комунальної форм власності кількість студентів денної форми навчання, прийнятих на перший курс за державним замовленням, повинна становити не менше ніж 50 відсотків від загальної кількості студентів, прийнятих на перший курс за денною формою навчання.

Стаття 23. Типи вищих навчальних закладів

Відповідно до напрямів освітньої діяльності в Україні діють вищі навчальні заклади таких типів:

1) університет - вищий навчальний заклад, який здійснює освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра, освітньо-наукових рівнів доктора філософії, доктора наук із гуманітарних, економічних, природничих, технічних та інших напрямів науки, техніки, культури і мистецтв, військової справи, проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, відповідний рівень кадрового і матеріально-технічного забезпечення, сприяє поширенню наукових знань та здійснює культурно-просвітницьку діяльність.

Можуть створюватися класичні та профільні (технічні, технологічні, економічні, педагогічні, медичні, фармацевтичні, аграрні, мистецькі, культурологічні тощо) університети.

Класичний університет створюється за умови, якщо у ньому здійснюється підготовка кадрів не менш як за вісьмома галузями освіти і присуджуються у спеціалізованих вчених радах наукові ступені доктора філософії і доктора наук не менш як з дванадцяти наукових спеціальностей, у тому числі не менш як з двох гуманітарних, економічних, природничих або технічних спеціальностей.

Профільний університет створюється за умови, якщо у ньому здійснюється підготовка кадрів не менш як за чотирма галузями освіти і присуджуються у спеціалізованих вчених радах наукові ступені доктора філософії і доктора наук не менш як з восьми наукових спеціальностей, у тому числі не менш як з шести профільних спеціальностей (за винятком мистецьких та військових вищих навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

2) академія - вищий навчальний заклад, який здійснює освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра та освітньо-наукових рівнів доктора філософії, доктора наук у певній галузі науки, виробництва, освіти, культури і мистецтва, військової справи, проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Освітня діяльність, пов'язана із здобуттям вищої освіти музичного спрямування, може здійснюватись у консерваторіях.

Академія створюється за умови, якщо у ній здійснюється підготовка кадрів не менш як за двома галузями освіти і присуджуються у спеціалізованих вчених радах наукові ступені доктора філософії і доктора наук не менш як з двох наукових спеціальностей (за винятком мистецьких та військових вищих навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

3) коледж – вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету чи академії, який провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за певними спеціальностями, проводить наукову, науково-методичну та науково-виробничу діяльність і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Коледж створюється за умови, якщо у ньому за денною формою навчається не менш як одна тисяча осіб (за винятком мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

4) професійний коледж - вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії, коледжу, який провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого бакалавра за однією або кількома спорідненими спеціальностями, і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Професійний коледж створюється за умови, якщо у ньому за денною формою навчається не менш як п'ятсот осіб (за винятком мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

Стаття 24. Національний вищий навчальний заклад

1. Державному вищому навчальному закладу (університету, академії) відповідно до законодавства України може бути надано статус національного.

2. Національний вищий навчальний заклад має право:

1) пріоритетно отримувати державне замовлення на підготовку кадрів із наукоємних спеціальностей;

2) здійснювати перерозподіл нормативів чисельності науково-педагогічних працівників за спеціальностями з урахуванням результатів наукової діяльності у межах їх загальної чисельності та фонду заробітної плати;

3) перерозподіляти ліцензований обсяг прийому за спеціальностями у межах відповідної галузі освіти;

4) здійснювати підготовку кадрів з вищою освітою за експериментальними навчальними планами і програмами;

5) пріоритетного фінансування придбання наукового і навчального обладнання, комп'ютерних програм тощо;

6) створювати всеукраїнські спеціалізовані загальноосвітні навчальні заклади (ліцеї).

3. Національному вищому навчальному закладу, який має вагомі наукові здобутки, з метою розширення дослідницької та інноваційної діяльності, поглиблення інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту та погодженням з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади на конкурсній основі може надаватися статус дослідницького університету відповідно до положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Дослідницькому університету надається право:

приймати рішення про присудження в установленому порядку наукових ступенів доктора філософії, доктора наук з видачею державного документа;

приймати рішення про присвоєння в установленому порядку вчених звань старшого дослідника, доцента, професора з видачею державного документа;

встановлювати індивідуальні нормативи чисельності студентів, аспірантів на одну посаду науково-педагогічного працівника тощо в межах фонду заробітної плати та їх загальної чисельності.

Інші додаткові права дослідницького університету за основними напрямками його діяльності визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Створення та припинення вищого навчального закладу

1. Створення та припинення державних вищих навчальних закладів (університетів, академій, коледжів) та їх філій здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Створення та припинення державних професійних коледжів та їх філій здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту та іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання) за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Створення та припинення комунальних вищих навчальних закладів (університетів, академій, коледжів) та їх філій здійснюється органами місцевого самоврядування за погодженням із Кабінетом Міністрів України.

Створення та припинення комунальних професійних коледжів здійснюється органами місцевого самоврядування за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Створення та припинення приватних вищих навчальних закладів та їх філій здійснюється їх засновником (засновниками) або учасником (учасниками) – фізичними та (або) юридичними особами – за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

2. Вищі навчальні заклади (університети, академії) відповідно до законодавства іноземних держав та за згодою спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту можуть створювати за кордоном свої структурні підрозділи.

Вищі навчальні заклади іноземних держав можуть з дозволу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту створювати свої структурні підрозділи на території України.

Створення в Україні вищих навчальних закладів за участю іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб здійснюється за дозволом Кабінету Міністрів України.

3. Мережа державних вищих навчальних закладів визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до соціально-економічних та культурно-освітніх потреб у них.

Мережа комунальних вищих навчальних закладів визначається відповідним органом місцевого самоврядування згідно з соціально-економічними та культурно-освітніми потребами у них відповідних територіальних громад.

4. Вищий навчальний заклад діє на підставі власного статуту.

Статут вищого навчального закладу має містити:

повне найменування, в якому вказуються організаційно-правова форма та назва із зазначенням типу вищого навчального закладу, місцезнаходження, дати прийняття рішення про створення;

права та обов'язки засновника (засновників) або учасника (учасників);

обсяг цивільної правоздатності вищого навчального закладу;

обсяг основних засобів (розмір статутного фонду), наданих засновником (засновниками) або учасником (учасниками);

порядок створення, діяльності та повноваження органів управління вищим навчальним закладом, права та обов'язки керівника;

порядок обрання представників до органів громадського самоврядування;

джерела надходження та порядок використання коштів та іншого майна вищого навчального закладу;

порядок звітності, контролю за здійсненням фінансово-господарської діяльності;

концепцію освітньої діяльності;

порядок внесення змін до статуту вищого навчального закладу;

порядок припинення вищого навчального закладу.

Стаття 26. Ліцензування освітньої діяльності та акредитація спеціальностей

1. Освітня діяльність у галузі вищої освіти здійснюється на підставі ліцензій, які видаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У ліцензії зазначаються назва вищого навчального закладу, відокремлених структурних підрозділів, іншої юридичної особи, що здійснює освітню діяльність та їх місцезнаходження, вид освітньої діяльності (підготовка кадрів за спеціальностями, післядипломна освіта та інші освітні послуги), ліцензований обсяг та строк дії ліцензії.

Ліцензування освітньої діяльності здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту шляхом проведення ліцензійної експертизи.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту на підставі заяви вищого навчального закладу, іншої юридичної особи про проведення ліцензійної експертизи у двомісячний строк приймає рішення про видачу ліцензії або про відмову у її видачі.

Обов'язковою умовою видачі ліцензії вищим навчальним закладам, іншим юридичним особам є наявність у них необхідної власної, переданої в оперативне управління або орендованої не менш як на 10 років матеріально-технічної бази, науково-методичного та інформаційного забезпечення, бібліотеки, педагогічних, науково-педагогічних кадрів за нормативами, що встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Вищому навчальному закладу, іншій юридичній особі, що успішно пройшли ліцензійну експертизу, видається ліцензія, як правило, на строк завершення циклу освітньої діяльності, але не менш як на два роки. Продовження строку дії ліцензії здійснюється за результатами акредитації. З дня прийняття рішення про припинення вищого навчального закладу, іншої юридичної особи, що надає освітні послуги, видана ліцензія втрачає чинність.

Вищі навчальні заклади, що мають ліцензії, вносяться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту до Державного реєстру вищих навчальних закладів.

За результатами акредитації спеціальностей видаються сертифікати. У сертифікаті про акредитацію спеціальності зазначаються назва вищого навчального закладу, відокремлених структурних підрозділів, іншої юридичної особи, що здійснює освітню діяльність та їх місцезнаходження, спеціальності, освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня, строк дії сертифіката.

2. Акредитація спеціальності здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту шляхом проведення акредитаційної експертизи у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту на підставі заяви вищого навчального закладу, наукової установи про проведення акредитаційної експертизи у двомісячний строк приймає рішення про видачу сертифіката про акредитацію спеціальності чи про відмову у його видачі.

Строк дії сертифіката про акредитацію спеціальності, не може перевищувати 10 років. Продовження строку дії сертифіката здійснюється у порядку, встановленому для його одержання. З дня прийняття рішення про припинення вищого навчального закладу, наукової установи, виданий сертифікат втрачає чинність.

3. Форми ліцензій на освітню діяльність та сертифікатів про акредитацію спеціальностей, порядок їх оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

4. Ліцензії на освітню діяльність та сертифікати про акредитацію спеціальностей можуть бути анульовані на підставі та в порядку, встановленому законодавством України.

Рішення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту з питань ліцензування та акредитації можуть бути оскаржені судовому порядку.

Стаття 27. Принципи управління вищим навчальним закладом

1. Управління вищим навчальним закладом здійснюється на основі принципів:

автономії та самоврядування;

розмежування прав, повноважень та відповідальності засновника (засновників) або учасника (учасників), органів управління вищою освітою, органів управління вищого навчального закладу та його структурних підрозділів;

поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;

незалежності від політичних партій, громадських та релігійних організацій.

2. Автономія та самоврядування вищого навчального закладу реалізуються відповідно до законодавства України і передбачають право:

самостійно визначати форми навчання та форми організації навчального процесу;

приймати на роботу педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників;

надавати додаткові освітні послуги;

самостійно розробляти та запроваджувати власні програми наукової, науково-дослідної, науково-технічної та інноваційної діяльності;

самостійно запроваджувати і припиняти спеціалізації, визначати їх зміст і програми вибіркового навчальних дисциплін;

створювати, реорганізовувати і припиняти відповідно до законодавства України структурні підрозділи;

здійснювати видавничу діяльність, розвивати власну поліграфічну базу;

на підставі відповідних угод провадити спільну діяльність з навчальними закладами та іншими юридичними особами;

брати участь у роботі міжнародних організацій;

запроваджувати власну символіку та атрибутику;

звертатися з ініціативою до органів управління вищою освітою про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у галузі вищої освіти, а також брати участь у роботі над проектами щодо їх удосконалення;

користуватися земельними ділянками у порядку, встановленому законодавством України.

3. Управління вищим військовим навчальним закладом (вищим навчальним закладом з особливими умовами навчання) здійснюється з урахуванням особливостей, що визначені законодавством України стосовно специфіки діяльності Збройних Сил, інших військових формувань, Міністерства внутрішніх справ, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі митної справи, центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Стаття 28. Структурні підрозділи вищого навчального закладу

1. Структурні підрозділи вищого навчального закладу створюються відповідно до законодавства України. Структурні підрозділи можуть мати окремі права економічної діяльності.

2. Структурними підрозділами вищого навчального закладу (університету, академії) є кафедри, факультети, інститути, бібліотека, відокремлені структурні підрозділи тощо, коледжу – кафедра, факультет, бібліотека, відокремлені структурні підрозділи тощо.

Кафедра – базовий структурний підрозділ університету, академії, коледжу (його відповідних структурних підрозділів), що здійснює навчальну, методичну та організаційну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і наукову, науково-дослідну та науково-технічну діяльність за певним напрямом.

Кафедра створюється за рішенням Вченої ради вищого навчального закладу за умови, якщо до її складу входить не менш як п'ять науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з яких мають науковий ступінь або вчене звання.

Керівництво кафедрою здійснює завідувач (начальник) кафедри, який має науковий ступінь та/або вчене звання відповідно до профілю кафедри і обирається на цю посаду за конкурсом Вченою радою вищого навчального закладу строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу - строком до семи років). Із завідувачем (начальником) кафедри укладається контракт.

Факультет – основний організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ вищого навчального закладу (університету, академії, коледжу), що об'єднує відповідні кафедри і лабораторії. Факультет створюється за рішенням Вченої ради вищого навчального закладу за умови, якщо до його складу входить не менш як три кафедри і на ньому навчається

не менш як 250 студентів денної форми навчання (за винятком мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

Інститут – організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ університету, академії, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, що проводять наукові дослідження з пріоритетних напрямів науки і техніки. Інститут створюється за рішенням Вченої ради вищого навчального закладу за умови, якщо до його складу входить не менш як п'ять кафедр і в ньому навчається не менш як 500 студентів денної форми навчання (за винятком мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

Бібліотеку вищого навчального закладу (університету, академії, коледжу) очолює директор, який обирається Вченою радою вищого навчального закладу строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу - строком до семи років).

Вищий навчальний заклад (університет, академія, коледж) може мати у складі військовий навчальний підрозділ (військовий інститут, коледж, факультет або кафедру військової підготовки). Військовий інститут як структурний підрозділ цивільного вищого навчального закладу може мати у складі факультети та військовий професійний коледж. Створення та припинення військового навчального підрозділу вищого навчального закладу здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу може мати права юридичної особи, що визначаються нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, який має у підпорядкуванні цей військовий навчальний підрозділ, та спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Керівництво військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу, а також його структурними підрозділами здійснюється відповідними начальниками, які призначаються на посади за конкурсом центральним органом виконавчої влади, що має у підпорядкуванні цей військовий навчальний підрозділ, строком до п'яти років.

3. Структурними підрозділами професійного коледжу є відділення, циклові комісії, бібліотека тощо.

Відділення - структурний підрозділ, що об'єднує навчальні групи з однієї або кількох спеціальностей, методичні, навчально-виробничі та інші підрозділи. Відділення створюється рішенням керівника вищого навчального закладу, якщо на ньому навчається не менш як 150 студентів денної форми навчання (за винятком мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються

спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту).

Циклова комісія - структурний навчально-методичний підрозділ, що проводить навчальну, методичну та організаційну роботу з однієї або кількох споріднених навчальних дисциплін. Циклова комісія створюється рішенням керівника вищого навчального закладу за умови, якщо до її складу входить не менш як три педагогічних працівники.

Бібліотеку професійного коледжу очолює завідувач, який призначається на посаду керівником вищого навчального закладу.

4. Відокремлені структурні підрозділи вищих навчальних закладів – філії і навчально-консультаційні центри (представництва), що створюються поза місцем розташування вищого навчального закладу, в іншій адміністративно територіальній одиниці з метою наближення місця навчання студентів до місця їх проживання.

Філія виконує всі або частину функцій вищого навчального закладу і створюється відповідно до законодавства України у такому ж порядку, що і вищий навчальний заклад за умови, якщо до її складу входить не менш як два факультети (відділення).

Філію очолює директор (начальник), який призначається у порядку, встановленому статутом вищого навчального закладу, та діє на підставі виданого доручення.

Навчально-консультаційний центр (представництво) здійснює надання студентам заочної (дистанційної) форми навчання консультацій щодо засвоєння ними навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт та забезпечує умови для самостійної роботи студентів у міжсесійний період.

Створення та припинення навчально-консультаційного центру здійснюється власником або уповноваженим ним органом за погодженням з місцевими органами виконавчої влади та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Порядок створення та припинення навчально-консультаційного центру визначається положенням, яке затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Навчально-консультаційний центр (представництво) очолює завідувач, який призначається у порядку, встановленому статутом вищого навчального закладу.

Поза місцем перебування вищого навчального закладу, в іншій адміністративно територіальній одиниці можуть також створюватись згідно з вимогами абзаців вісім-одинадцять статті 23 та абзаців п'ять-шість частини другої цієї статті Закону коледжі, професійні коледжі, факультети, інститути тощо, які виконують функції відповідно до статуту вищого навчального закладу.

Рішення про створення таких підрозділів приймається власником або уповноваженим ним органом за погодженням з місцевими органами виконавчої влади та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Освітня діяльність філій, факультетів, інститутів, коледжів, професійних коледжів тощо вищого навчального закладу ліцензується, спеціальності, за якими здійснюється підготовка кадрів, підлягають акредитації в установленому порядку.

5. Структурними підрозділами вищого навчального закладу (університету, академії) можуть бути наукові, науково-дослідні та науково-виробничі інститути. Керівництво інститутом здійснює директор (начальник), який обирається Вченою радою вищого навчального закладу на посаду за конкурсом строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу – строком до семи років). Повноваження директора (начальника) інституту та вимоги до його кандидатури визначаються статутом вищого навчального закладу.

У структурі вищого навчального закладу можуть створюватися:

навчально-науково-виробничі центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, коледжі, професійні коледжі, наукові, науково-дослідні, науково-виробничі й проектні інститути, дослідні станції, кафедри, наукові лабораторії, конструкторські бюро, навчально-дослідні господарства, навчально-виробничі комбінати, експериментальні заводи, фабрики, фірми, клінічні бази установ медичної освіти, університетські клініки, лікарні, полігони, технопарки, інші підрозділи;

навчально-наукові центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, кафедри, наукові лабораторії, центри, інші підрозділи, що забезпечують підготовку кадрів з певних спеціальностей та проводять наукові дослідження з певного напрямку;

науково-дослідні центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені наукові лабораторії, центри, інші підрозділи за певним напрямом науково-дослідної роботи;

підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи післядипломної освіти, лабораторії, навчально-методичні кабінети, комп'ютерні та інформаційні центри, наукові підрозділи, навчально-виробничі та творчі майстерні, музеї, навчальні театри і студії, навчально-дослідні господарства, виробничі структури, видавництва, спортивні комплекси, центри студентського спорту, заклади культурно-побутового призначення та інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законодавством.

Порядок створення таких структурних підрозділів визначається нормативно-правовими актами спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

б. Вищий навчальний заклад може розміщувати свої навчальні, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі підрозділи на підприємствах, в установах, організаціях, закладах.

Вищий навчальний заклад, вищий навчальний заклад післядипломної освіти, які готують кадри медичного спрямування або здійснюють їх післядипломну освіту, спільно з центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування створюють на базі наукових установ, закладів охорони здоров'я, у тому числі тих, що належать територіальним громадам або передані їм, клінічні бази установ медичної освіти, університетські лікарні.

Клінічна база установи медичної освіти, університетська лікарня створюються з метою забезпечення навчального процесу студентів і надання багатопрофільної висококваліфікованої медичної допомоги.

Порядок створення і функціонування клінічних баз установи медичної освіти, університетських лікарень визначається положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Забезпечення державою діяльності вищих навчальних закладів

Держава в особі відповідних органів державної влади забезпечує діяльність вищих навчальних закладів шляхом:

визначення перспектив та напрямів розвитку вищої освіти;

створення нормативно-правової бази їх діяльності;

затвердження стандартів вищої освіти;

здійснення ліцензування освітньої діяльності та акредитації спеціальностей;

надання законами особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, а також педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників, гарантій;

встановлення для педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів посадових окладів, а також додаткових доплат, диференційованих відповідно до їх наукових ступенів, вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій та стажу роботи;

визначення обсягів фінансування вищих навчальних закладів з Державного бюджету України, встановлення нормативів матеріально-технічного, фінансового та іншого забезпечення вищих навчальних закладів, однакових для вищих навчальних закладів одного статусу (в тому числі статусу національного) та типу;

охорони здоров'я працівників та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.

РОЗДІЛ VI
УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Стаття 30. Керівник вищого навчального закладу

1. Безпосереднє управління діяльністю вищого навчального закладу здійснює його керівник - ректор (президент), начальник, директор тощо.

2. Керівник вищого навчального закладу в межах наданих йому повноважень:

вирішує питання діяльності вищого навчального закладу, затверджує його структуру і штатний розпис;

видає накази і розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками і структурними підрозділами вищого навчального закладу;

представляє вищий навчальний заклад у державних та інших органах, відповідає за результати його діяльності перед органом управління, у підпорядкуванні якого перебуває вищий навчальний заклад;

є розпорядником майна і коштів;

виконує кошторис, укладає угоди, дає доручення;

приймає на роботу та звільняє з роботи працівників;

забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;

призначає та звільняє за погодженням з педагогічною радою заступників керівника, головного бухгалтера, завідувача бібліотеки професійного коледжу, а за погодженням з Вченою радою - головного бухгалтера, проректорів (заступників керівника), директора бібліотеки університету, академії, коледжу;

визначає функціональні обов'язки працівників;

формує контингент осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;

відраховує та поновлює на навчання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, за погодженням з органами студентського самоврядування;

забезпечує організацію та проведення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін;

контролює дотримання всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни;

забезпечує дотримання службової та державної таємниці;

здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників;

сприяє роботі студентського самоврядування та створює умови для його діяльності;

сприяє формуванню культури здоров'я студентів, зміцненню спортивної бази, створює належні умови для занять масовим спортом;

разом із профспілковими організаціями подає на затвердження вищому колегіальному органу громадського самоврядування вищого навчального

закладу правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після затвердження підписує його.

Керівник вищого навчального закладу відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної діяльності у вищому навчальному закладі, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження будівель та іншого майна.

Для вирішення основних питань діяльності відповідно до статуту керівник вищого навчального закладу створює робочі та дорадчі органи, а також визначає їх повноваження.

Керівник вищого навчального закладу щорічно звітує перед власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) та вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Керівник вищого навчального закладу відповідно до статуту може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам та керівникам структурних підрозділів.

Особливості повноважень та обов'язків керівника вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває цей вищий навчальний заклад, за погодженням зі спеціально уповноваженим центральним органом у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

3. При виході на пенсію з посади керівника вищого навчального закладу керівник, який пропрацював на цій посаді не менше двох строків підряд, може бути призначений на посаду радника керівника вищого навчального закладу із виплатою грошового утримання за рахунок навчального закладу в розмірі заробітної плати, яку він отримував перед виходом на пенсію.

Призначення радника керівника вищого навчального закладу здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Умови призначення та виплати грошового утримання визначаються у статуті вищого навчального закладу.

Стаття 31. Керівник інституту, факультету, відділення

1. Керівництво інститутом здійснює директор (начальник), керівництво факультетом здійснює декан (начальник).

Керівник інституту (факультету) повинен мати науковий ступінь та/або вчене звання відповідно до профілю інституту (факультету) і обирається вченою радою інституту (факультету) строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу – строком до семи років). Із керівником інституту (факультету) укладається контракт.

Директор (начальник) інституту, декан (начальник) факультету може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. Повноваження керівника інституту, керівника факультету визначаються у положенні про інститут (факультет), яке затверджується керівником вищого навчального закладу.

Директор (начальник), декан (начальник) видають розпорядження, що стосується діяльності відповідного інституту (факультету). Розпорядження є обов'язковими для виконання всіма працівниками інституту (факультету) і можуть бути скасовані керівником вищого навчального закладу. Керівник вищого навчального закладу відміняє розпорядження директора (начальника), декана (начальника), що суперечать закону, статутіві вищого навчального закладу чи завдають шкоди інтересам вищого навчального закладу.

2. Керівництво військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання) здійснює начальник, який призначається на посаду за конкурсом. Порядок проведення конкурсу визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що має у підпорядкуванні вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу), за погодженням зі спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

3. Керівництво відділенням здійснює завідувач (начальник). Завідувач (начальник) відділення призначається на посаду керівником вищого навчального закладу з числа педагогічних працівників, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра відповідно до профілю освітньої діяльності відділення і стаж педагогічної діяльності не менш як п'ять років.

Завідувач відділення (начальник) забезпечує організацію навчально-виховного процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною діяльністю викладачів.

Стаття 32. Вчені ради

1. Вчена рада вищого навчального закладу є колегіальним органом університету, академії, коледжу і утворюється строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу - строком до семи років).

До компетенції Вченої ради вищого навчального закладу належать:

розробка і подання до вищого колегіального органу громадського самоврядування проекту статуту вищого навчального закладу, а також змін і доповнень до нього;

ухвалення кошторису доходів і видатків та фінансового звіту вищого навчального закладу;

за поданням керівника вищого навчального закладу ухвалення рішень щодо створення та припинення структурних підрозділів;

за поданням керівника вищого навчального закладу погодження кандидатури щодо призначення та звільнення з посади директора бібліотеки, а також призначення та звільнення з посади проректорів (заступників керівника), головного бухгалтера;

затвердження на посаду директорів (начальників) інститутів, деканів (начальників) факультетів

обрання за конкурсом таємним голосуванням на посади завідувачів (начальників) кафедр і професорів;

визначення вибіркової частини змісту освіти і переліки навчальних дисциплін та їх програм;

ухвалення рішень з питань організації навчального процесу;

ухвалення основних напрямів наукових досліджень;

оцінювання науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;

прийняття рішення щодо кандидатур для присвоєння вчених звань доцента, професора, старшого дослідника.

Вчена рада вищого навчального закладу розглядає й інші питання діяльності вищого навчального закладу відповідно до статуту вищого навчального закладу.

Вчену раду вищого навчального закладу очолює її голова - керівник вищого навчального закладу. До складу Вченої ради вищого навчального закладу входять за посадами заступники керівника вищого навчального закладу, декани факультетів, директори інститутів, учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування вищого навчального закладу, а також виборні представники, які представляють науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, докторів філософії, докторів наук; виборні представники, які представляють інших працівників вищого навчального закладу і які працюють у ньому на постійній основі, керівники органів студентського самоврядування вищого навчального закладу відповідно до квот, визначених у статуті вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності її складу мають становити науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Виборні представники обираються вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу за поданням структурних підрозділів, у яких вони працюють, а виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, - вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу.

Рішення Вченої ради вищого навчального закладу вводяться в дію рішеннями керівника вищого навчального закладу.

2. Вчена рада інституту (факультету) є колегіальним органом інституту (факультету) вищого навчального закладу і утворюється строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу – строком до семи років).

Вчену раду інституту очолює її голова – директор (начальник) інституту. Вчену раду факультету очолює її голова - декан (начальник) факультету. До складу вченої ради інституту (факультету) входять за посадами заступники директора (начальника), декана (начальника), завідувачі (начальники) кафедр, керівники органів громадського самоврядування інституту (факультету), керівники органів студентського самоврядування інституту (факультету), а також виборні представники, які представляють науково-педагогічних працівників і обираються з числа професорів, докторів філософії, докторів наук, виборні представники, які представляють інших працівників інституту (факультету) і які працюють у ньому на постійній основі, виборні представники осіб, які навчаються, відповідно до квот, визначених у статуті вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності складу Вченої ради мають становити науково-педагогічні працівники інституту (факультету) і не менш як 10 відсотків – виборні представники осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Виборні представники обираються органом громадського самоврядування інституту (факультету) за поданням структурних підрозділів, в яких вони працюють, а виборні представники осіб, які навчаються, - вищим органом студентського самоврядування інституту (факультету).

До компетенції вченої ради інституту (факультету) належать:

обрання за конкурсом таємним голосуванням на посаду асистентів, викладачів, старших викладачів, доцентів, директора (начальника) інституту, декана (начальника) факультету;

вирішення питань організації навчального процесу в інституті, на факультеті;

подання пропозицій Вченій раді вищого навчального закладу щодо обрання за конкурсом завідувачів (начальників) кафедр і професорів, присвоєння вчених звань доцента, професора, старшого дослідника, ухвалення навчальних планів та програм варіативних навчальних дисциплін;

визначення основних напрямів наукової діяльності інституту (факультету);

ухвалення фінансових плану і звіту інституту (факультету);

розгляд інших питань, передбачених статутом вищого навчального закладу.

Рішення вченої ради інституту (факультету) вводяться в дію рішеннями директора (начальника) інституту, декана (начальника) факультету. Рішення вченої ради інституту (факультету) може бути скасовано Вченою радою вищого навчального закладу.

3. В університеті, академії, коледжі можуть бути створені вчені ради інших структурних підрозділів. Їх повноваження визначаються керівником вищого навчального закладу.

4. Особливості діяльності вченої ради вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, що має у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання, військові підрозділи вищих навчальних закладів), за погодженням зі спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 33. Педагогічна рада

1. Педагогічна рада вищого навчального закладу є колегіальним органом професійного коледжу і утворюється строком до трьох років.

До компетенції Педагогічної ради вищого навчального закладу належать:

розробка і подання до вищого колегіального органу громадського самоврядування проекту статуту професійного коледжу, а також змін і доповнень до нього;

ухвалення кошторису доходів і видатків та фінансового звіту професійного коледжу;

за поданням керівника вищого навчального закладу ухвалення рішень щодо створення та припинення структурних підрозділів;

за поданням керівника вищого навчального закладу погодження кандидатури щодо призначення та звільнення з посади заступників керівника, завідувачів (начальників) відділень, головного бухгалтера та завідувача бібліотеки;

визначення вибіркової частини змісту освіти і переліків навчальних дисциплін та їх програм;

ухвалення рішень з питань організації навчального процесу;

оцінювання навчально-педагогічної діяльності структурних підрозділів.

Педагогічна рада професійного коледжу розглядає й інші питання діяльності вищого навчального закладу відповідно до статуту вищого навчального закладу.

Педагогічну раду професійного коледжу очолює її голова – керівник вищого навчального закладу. До складу Педагогічної ради професійного коледжу входять за посадами заступники керівника вищого навчального закладу, завідувачі (начальники) відділень, завідувач бібліотеки, голови циклових комісій, педагогічні працівники, головний бухгалтер, керівники органів громадського самоврядування вищого навчального закладу,

керівники органів студентського самоврядування вищого навчального закладу відповідно до квот, визначених у статуті вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності її складу мають становити педагогічні працівники вищого навчального закладу і не менш як 10 відсотків – виборні представники осіб, які навчаються.

Виборні представники обираються вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу за поданням структурних підрозділів, в яких вони працюють, а виборні представники осіб, які навчаються, - вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу.

Рішення Педагогічної ради вищого навчального закладу вводяться в дію рішеннями керівника вищого навчального закладу.

2. Особливості діяльності педагогічної ради військового професійного коледжу (коледжу з особливими умовами навчання) визначаються центральним органом виконавчої влади, що має у підпорядкуванні військові професійні коледжі, за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 34. Наглядова рада

1. В університеті, академії (за винятком військових) створюється Наглядова рада, яка є дорадчим громадським органом.

Наглядова рада розглядає шляхи перспективного розвитку вищого навчального закладу, надає допомогу його керівництву в реалізації державної політики у галузі вищої освіти і науки, здійснює громадський контроль за його діяльністю, сприяє ефективній взаємодії вищого навчального закладу з органами державної влади та місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку вищої освіти.

2. Склад Наглядової ради обирається Вченою радою вищого навчального закладу і затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Положення про Наглядову раду вищого навчального закладу затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Строк повноваження Наглядової ради становить не менш як три роки, але не більш як п'ять років.

Стаття 35. Робочі та дорадчі органи

1. Для вирішення поточних питань діяльності в університеті, академії, коледжі створюються робочі органи:

ректорат;
дирекції (деканати);
приймальна комісія.

Для вирішення поточних питань діяльності професійних коледжів створюються робочі органи:

адміністративна рада;
приймальна комісія.

У вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів) можуть створюватися інші робочі органи.

2. Дорадчим органом університету, академії, коледжу є Науково-методична рада. Науково-методичну раду очолює керівник вищого навчального закладу або його заступник. До складу Науково-методичної ради входять заступники керівника, заступники директорів (начальників) інститутів, заступники деканів (начальників) факультетів, заступник директора бібліотеки, голови науково-методичних комісій інститутів (факультетів), науково-педагогічні працівники та уповноважений представник від вищого колегіального органу студентського самоврядування.

Дорадчим органом професійного коледжу є Навчально-методична рада. Навчально-методичну раду очолює керівник вищого навчального закладу або його заступник. До складу Навчально-методичної ради входять заступники керівника, завідувачі (начальники) відділень, завідувач бібліотеки, педагогічні працівники та уповноважений представник від вищого колегіального органу студентського самоврядування.

3. Положення про робочі та дорадчі органи затверджуються наказом керівника вищого навчального закладу відповідно до статуту вищого навчального закладу.

Стаття 36. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах

1. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування університету, академії, коледжу є загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Порядок скликання вищого колегіального органу громадського самоврядування та його роботи визначається статутом вищого навчального закладу.

У вищому колегіальному органі громадського самоврядування повинні бути представлені всі категорії працівників вищого навчального закладу, представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності делегатів (членів) виборного органу повинні становити науково-педагогічні працівники вищого

навчального закладу, які працюють у цьому вищому навчальному закладі на постійній основі, і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше ніж один раз на рік.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування:

за поданням Вченої ради вищого навчального закладу приймає статут вищого навчального закладу, а також вносить зміни до нього;

обирає претендента на посаду керівника вищого навчального закладу шляхом таємного голосування і подає свої пропозиції органу управління, у підпорядкуванні якого знаходиться вищий навчальний заклад, або власнику (власникам) чи уповноваженому ним (ними) органу (особі);

щорічно заслуховує звіт керівника вищого навчального закладу та оцінює його діяльність;

обирає кандидатури до Вченої ради вищого навчального закладу;

обирає комісію з трудових спорів відповідно до законодавства України про працю;

за мотивованим поданням Наглядової ради або Вченої ради вищого навчального закладу розглядає питання про дострокове припинення повноважень керівника вищого навчального закладу;

затверджує правила внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

розглядає інші питання діяльності вищого навчального закладу.

Органом громадського самоврядування інституту (факультету) в університеті, академії, коледжі є збори (конференція) трудового колективу інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Порядок скликання органу громадського самоврядування інституту (факультету) та його роботи визначається статутом вищого навчального закладу.

В органі громадського самоврядування інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності делегатів (членів) виборного органу повинні становити науково-педагогічні працівники факультету і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Орган громадського самоврядування інституту (факультету) скликається не рідше ніж один раз на рік.

Орган громадського самоврядування інституту (факультету):

дає оцінку діяльності керівника інституту (факультету);

затверджує річний звіт про діяльність інституту (факультету);

вносить пропозиції керівнику вищого навчального закладу про відкликання з посади керівника інституту (факультету);

обирає виборних представників до вченої ради інституту (факультету);

обирає кандидатури до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

2. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування професійного коледжу є загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

У вищому колегіальному органі громадського самоврядування професійного коледжу повинні бути представлені всі категорії працівників вищого навчального закладу та представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності делегатів (членів) виборного органу повинні становити педагогічні працівники вищого навчального закладу, які працюють у цьому вищому навчальному закладі на постійній основі, і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше ніж один раз на рік.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування:

приймає статут вищого навчального закладу, а також вносить зміни до нього;

обирає претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу; вносить подання власнику (власникам) про дострокове звільнення керівника вищого навчального закладу;

щорічно заслуховує звіт керівника вищого навчального закладу та оцінює його діяльність;

обирає комісію із трудових спорів відповідно до законодавства України про працю;

затверджує правила внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

розглядає інші питання діяльності вищого навчального закладу.

3. Особливості повноважень та діяльності органу громадського самоврядування вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів), за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 37. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів.

У студентському самоврядуванні беруть участь особи, які навчаються у вищому навчальному закладі. Усі особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівне право на участь у студентському самоврядуванні.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їхню участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється особами, які навчаються у вищому навчальному закладі, безпосередньо та через органи студентського самоврядування, що обираються шляхом таємного голосування.

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством України, рішеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту та відповідного центрального органу виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання), статутом вищого навчального закладу та положенням про студентське самоврядування.

3. Органи студентського самоврядування:

- приймають акти, що регламентують їхню організацію та діяльність;
- проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;

- сприяють працевлаштуванню осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;

- виконують інші функції.

За погодженням з органом студентського самоврядування у вищому навчальному закладі приймається рішення про:

- відрахування осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їх поновлення на навчання;

- переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

- переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

- поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, в гуртожиток і виселення з гуртожитку;

- питання діяльності студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

4. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, вищого навчального закладу. Залежно від контингенту студентів, типу та специфіки вищого навчального закладу студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу.

5. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі та які:
ухвалюють Положення про студентське самоврядування;
обирають виконавчі органи студентського самоврядування та заслуховують їх звіти;
визначають структуру, повноваження та порядок обрання виконавчих органів студентського самоврядування.

6. Керівник вищого навчального закладу має всебічно сприяти створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування (надання приміщення, меблів, оргтехніки, забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет, відведення місць для встановлення інформаційних стендів тощо).

Фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені Вченою радою вищого навчального закладу в розмірі не менше 0,5 відсотка коштів спеціального фонду відповідного вищого навчального закладу.

Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їх завдань і повноважень. Не менш як 30 відсотків коштів мають витратитися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

7. Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (сенат, уряд, парламент, старостат, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради тощо).

8. Особливості повноважень та діяльності органів студентського самоврядування вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів), за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 38. Обрання, затвердження та звільнення з посади керівника вищого навчального закладу

1. Кандидат на посаду керівника університету, академії, коледжу повинен бути громадянином України, вільно володіти та послуговуватися українською мовою, мати вчене звання професора, науковий ступінь доктора філософії або доктора наук і стаж науково-педагогічної діяльності не менш як десять років.

Кандидатом на посаду керівника вищого навчального закладу культури і мистецтв може бути особа, яка має почесні звання «Народний артист України», «Народний художник України», «Народний архітектор України» або «Заслужений діяч мистецтв України» за відсутності у неї вченого звання професора та наукового ступеня доктора філософії або доктора наук за умов відповідності іншим вимогам, передбачених абзацом першим частини першої цієї статті.

Керівник вищого навчального закладу може безперервно перебувати на посаді не більше двох строків підряд.

Конкурс на заміщення посади керівника вищого навчального закладу оголошується власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) кожні п'ять років (посади керівника національного вищого навчального закладу - кожні сім років).

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) приймає пропозиції щодо претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу і вносить кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу для голосування.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування обирає і рекомендує власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) кандидатури претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу, які набрали не менш як 30 відсотків голосів від статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу під час голосування. Кожен член виборного органу може голосувати лише за одну кандидатуру. Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний (зобов'язана) призначити одну з рекомендованих кандидатур строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу - строком до семи років) на умовах контракту. Якщо вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу подано власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) на затвердження одну кандидатуру, яка набрала більш як 50 відсотків голосів виборців, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний призначити цю кандидатуру на посаду керівника вищого навчального закладу.

У разі, якщо жоден з претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу не набрав у першому турі потрібної кількості голосів (30 відсотків від статутного складу вищого колегіального органу

громадського самоврядування вищого навчального закладу), проводиться другий тур голосування. До голосування у другому турі допускається не більше двох кандидатів з числа тих, хто набрав у першому турі найбільшу кількість голосів. Якщо у другому турі голосування жоден з кандидатів на посаду керівника не набрав 30 відсотків голосів від статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування, конкурс оголошується повторно.

Якщо в результаті повторного конкурсу жоден з кандидатів не набрав 30 відсотків голосів від статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування, власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) до проведення нових виборів призначає на умовах контракту виконувача обов'язків керівника вищого навчального закладу на строк не більше ніж два роки.

Керівник вищого навчального закладу може бути звільнений з посади власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) на підставах, визначених законодавством України про працю, а також за порушення статуту вищого навчального закладу та умов контракту. Керівник вищого навчального закладу може бути звільнений з посади у зв'язку із прийняттям рішення про його відкликання органом, який його обрав на посаду. Клопотання про відкликання керівника може бути внесено до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу не менш як половиною статутного складу Вченої ради вищого навчального закладу. Рішення про відкликання керівника вищого навчального закладу приймається двома третинами голосів за присутності не менш як двох третин статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

2. Кандидат на посаду керівника професійного коледжу повинен бути громадянином України, вільно володіти та послуговуватися українською мовою, мати вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра, відповідну підготовку та стаж педагогічної роботи у вищих навчальних закладах відповідного типу не менш як п'ять років.

Керівник професійного коледжу може безперервно перебувати на посаді не більше двох строків підряд.

Конкурс на заміщення посади керівника професійного коледжу оголошується власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) кожні п'ять років, не пізніше як за один місяць до закінчення дії контракту керівника вищого навчального закладу. У разі, якщо дія контракту керівника вищого навчального закладу закінчується під час канікул, конкурс на заміщення посади керівника продовжується.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) приймає пропозиції щодо претендентів на посаду керівника, які відповідають вимогам цього Закону, і вносить кандидатури претендентів до вищого органу громадського самоврядування для голосування. Строк перебування на

посаді виконувача обов'язків керівника вищого навчального закладу не може перевищувати трьох місяців.

Вищий орган громадського самоврядування професійного коледжу за результатами голосування може рекомендувати власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) на посаду керівника вищого навчального закладу кандидатури претендентів, які набрали більше 30 відсотків голосів під час голосування, або двох претендентів, які набрали найбільшу кількість голосів під час голосування. Кожен член виборного органу може голосувати лише за одну кандидатуру. Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний (зобов'язана) призначити на умовах контракту одну з рекомендованих кандидатур.

Якщо вищим колегіальним органом громадського самоврядування професійного коледжу подано власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) на затвердження одна кандидатура, яка набрала більш як 50 відсотків голосів виборців, власник або уповноважений ним орган (особа) зобов'язана призначити цю кандидатуру на посаду керівника вищого навчального закладу.

Керівник професійного коледжу може бути звільнений з посади власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) на підставах, визначених трудовим законодавством, а також за порушення статуту вищого навчального закладу та умов контракту.

3. Обрання, затвердження та звільнення з посади керівника коледжу, професійного коледжу, які є структурними підрозділами університету, академії, а також керівника професійного коледжу, який є структурним підрозділом коледжу здійснюється у порядку, передбаченому частиною першою та другою цієї статті.

4. Власник (власники) новоутвореного вищого навчального закладу або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає на умовах контракту виконувача обов'язків керівника вищого навчального закладу на строк до проведення виборів керівника вищого навчального закладу, але не більш як на один рік.

5. Вимоги до кандидата та особливості порядку призначення на посаду керівника вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання) встановлюється центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання) за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 39. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника інституту, факультету

1. Кандидата на посаду керівника інституту (факультету) університету, академії, коледжу обирає і рекомендує керівнику вищого навчального закладу Вчена рада інституту (факультету) з числа науково-педагогічних працівників інституту (факультету), які мають вчене звання доцента, професора і науковий ступінь доктора філософії або доктора наук відповідно до профілю освітньої діяльності інституту (факультету) та стаж науково-педагогічної діяльності не менш як п'ять років.

Керівником вищого навчального закладу мистецького профілю можуть встановлюватися додаткові вимоги щодо кандидатів на посаду керівника інституту (факультету).

Керівник вищого навчального закладу призначає керівника інституту (факультету) строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу - строком до семи років). Керівник інституту (факультету) виконує свої повноваження на постійній основі. Інші питання щодо порядку обрання керівника інституту (факультету) визначаються статутом вищого навчального закладу.

Заступники керівника інституту (факультету) призначаються керівником вищого навчального закладу за пропозицією вченої ради інституту (факультету).

2. Керівник інституту (факультету) може бути звільнений з посади на підставах, визначених законодавством України про працю, а також за порушення статуту вищого навчального закладу та умов контракту. Керівник інституту (факультету) може бути звільнений з посади керівником вищого навчального закладу на підставі рішення Вченої ради вищого навчального закладу.

3. Керівник інституту (факультету) може бути звільнений з посади керівником вищого навчального закладу на підставі подання органу громадського самоврядування факультету. Пропозиція про звільнення керівника інституту (факультету) вноситься до органу громадського самоврядування інституту (факультету) не менш як половиною статутного складу вченої ради інституту (факультету). Пропозиція про звільнення керівника інституту (факультету) приймається не менш як двома третинами голосів статутного складу органу громадського самоврядування інституту (факультету).

4. Керівник вищого навчального закладу, в якому створено новий інститут (факультет), призначає на умовах контракту виконувача обов'язків керівника цього інституту (факультету) на строк до проведення виборів керівника факультету, але не більш як на один рік.

5. Вимоги до кандидата та порядок призначення на посаду керівника інституту (факультету) вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) встановлюються відповідно до нормативно-правових актів центрального органу виконавчої влади, у підпорядкуванні якого він перебуває, та спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

РОЗДІЛ VII ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 40. Навчальний процес

Навчальний процес у вищих навчальних закладах – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на засвоєння відповідної освітньо-професійної, освітньо-наукової програми певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня та забезпечення патріотичного, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку особи.

Порядок організації навчального процесу у вищих навчальних закладах визначається нормативно-правовим актом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 41. Форми навчання у вищих навчальних закладах

Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- денна;
- вечірня;
- заочна (дистанційна);
- екстернат.

Стаття 42. Форми організації навчального процесу та види навчальних занять

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є:
лекція;
лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;

консультація.

Вищий навчальний заклад може встановлювати інші види навчальних занять.

Стаття 43. Умови прийому на навчання до вищого навчального закладу

1. Прийом на навчання до вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та підпорядкування навчального закладу, а також джерел оплати за навчання здійснюється на конкурсній основі за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань та умінь вступників та їхніх здібностей у випадках, передбачених Умовами прийому на навчання до вищих навчальних закладів України, з урахуванням середнього бала державного документа про повну загальну середню освіту та бала вищого навчального закладу.

2. Умови конкурсу мають забезпечувати дотримання прав громадян у галузі освіти.

3. Поза конкурсом до вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності особи зараховуються у випадках, передбачених законодавством України.

4. Прийом на навчання до вищих навчальних закладів здійснюється відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Правила прийому на навчання до вищого навчального закладу, розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджує його керівник.

Стаття 44. Зовнішнє незалежне оцінювання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання - система оцінювання рівня знань та умінь осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти.

Проходження зовнішнього незалежного оцінювання є необхідною умовою для допуску особи до здобуття вищої освіти.

Порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

2. Перелік навчальних предметів та строки проведення зовнішнього незалежного оцінювання визначаються спеціально уповноваженим

центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту не пізніше як 1 жовтня року, що передує рокові вступу до вищого навчального закладу.

3. Завдання для проведення зовнішнього незалежного оцінювання (банк завдань) розробляється педагогічними, науковими, науково-педагогічними працівниками на основі програм для вступників до вищих навчальних закладів відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти.

Порядок формування та використання банку завдань зовнішнього незалежного оцінювання, доступу до відомостей такого банку визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

4. Відкритість зовнішнього незалежного оцінювання забезпечується повним і своєчасним інформуванням осіб, які бажають здобувати вищу освіту, про програми, строки та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також державним контролем і громадським спостереженням за ходом зовнішнього незалежного оцінювання.

Положення про громадський контроль за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

5. Особі, яка пройшла зовнішнє незалежне оцінювання з навчального предмета (предметів), видається сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання встановленої форми, який є єдиним документом, що засвідчує результати проходження особою зовнішнього незалежного оцінювання.

6. Зовнішнє незалежне оцінювання проводиться працівниками уповноваженої установи. До проведення зовнішнього незалежного оцінювання залучаються педагогічні, наукові, науково-педагогічні працівники та інші фахівці, умови оплати праці яких встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 45. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Підставами для відрахування осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, є:

завершення навчання за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою;

власне бажання;

переведення до іншого навчального закладу;

стан здоров'я, на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії;

невиконання навчального плану;
порушення правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;
порушення умов контракту;
інші випадки, передбачені законодавством.

2. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, можуть переривати навчання у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання навчального плану (за станом здоров'я, доглядом за дитиною віком до трьох років, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, навчанням чи стажуванням в освітніх і наукових установах іноземних держав тощо). Особам, які перервали навчання у вищих навчальних закладах, надається академічна відпустка.

3. Особи, які відраховані з вищих навчальних закладів, мають право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

4. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, можуть бути переведені з одного вищого навчального закладу до іншого вищого навчального закладу на відповідну спеціальність.

5. Поновлення до числа студентів осіб, які були відраховані з вищих навчальних закладів, а також переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється під час канікул у межах ліцензованого обсягу.

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, регулюється нормативно-правовими актами спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

6. Особливості порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів) визначаються центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів), за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

РОЗДІЛ VIII СУБ'ЄКТИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 46. Суб'єкти навчального процесу

Суб'єктами навчального процесу у вищих навчальних закладах є: педагогічні, науково-педагогічні працівники; особи, які навчаються у вищих навчальних закладах; інші працівники вищих навчальних закладів.

Стаття 47. Педагогічні і науково-педагогічні працівники

Педагогічні працівники - особи, які за основним місцем роботи у професійних коледжах займаються навчальною, методичною, організаційною діяльністю. Науково-педагогічні працівники – особи, які за основним місцем роботи в університетах, академіях, коледжах займаються навчальною, методичною, науковою (науково-технічною, мистецькою) та організаційною діяльністю.

Наукова та науково-технічна діяльність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів регулюється законодавством України про наукову і науково-технічну діяльність.

Стаття 48. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

Вченими званнями є:

старший дослідник;

доцент;

професор.

Вчене звання старшого дослідника, доцента, професора на основі рішення Вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради установи присвоює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Зразки державних документів про присвоєння вчених звань затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 49. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників та порядок їх заміщення

1. Основними посадами педагогічних працівників є:

директор (начальник);

заступник директора (начальника), діяльність якого безпосередньо пов'язана з навчально-виховним, методичним, виробничим процесом;

завідувач відділення (начальник);

голова циклової комісії;

завідувач бібліотеки;

старший викладач;

викладач;
методист;
інші.

2. Основними посадами науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів є:

керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо);
заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
директор бібліотеки;
науковий працівник бібліотеки;
завідувач (начальник) кафедри;
професор;
доцент;
старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;
інші.

Повний перелік посад педагогічних, науково-педагогічних працівників встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Кількість посад педагогічних, науково-педагогічних працівників визначається відповідними нормативами чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду педагогічного, науково-педагогічного працівника, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Посади педагогічних працівників можуть обіймати особи з вищою освітою освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за відповідною спеціальністю.

Статутом вищого навчального закладу може бути встановлено додаткові вимоги до осіб, які можуть обіймати посади педагогічних працівників.

Педагогічні працівники призначаються на посаду керівником вищого навчального закладу. Педагогічні працівники кожні п'ять років проходять атестацію. За результатами атестації визначається відповідність працівників займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання.

Позитивне рішення атестаційної комісії може бути підставою для підвищення за посадою, а негативне - підставою для звільнення педагогічного працівника з посади у порядку, встановленому законодавством України.

Порядок атестації педагогічних працівників встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників, порядок їх присвоєння визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Посади науково-педагогічних працівників можуть обіймати особи, які мають наукові ступені або вчені звання, а також особи, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за відповідною спеціальністю.

Статутом вищого навчального закладу може бути встановлено додаткові вимоги до осіб, які можуть обіймати посади науково-педагогічних працівників.

При заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (завідувачів (начальників) кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів, асистентів) укладенню трудового договору (контракту) передує конкурсний відбір.

Порядок проведення конкурсного відбору затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Порядок заміщення вакантних посад командування і науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів) та вимоги до них встановлюються нормативно-правовими актами центральних органів виконавчої влади, у підпорядкуванні яких вони перебувають, та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

У виключних випадках вакантні посади науково-педагогічних працівників можуть замінюватись за трудовим договором до проведення конкурсного заміщення цих посад у поточному навчальному році.

Стаття 50. Робочий час педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Робочий час педагогічних і науково-педагогічних працівників визначається законодавством України про працю і становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

Робочий час педагогічного працівника включає виконання ним навчальних, методичних, організаційних та інших трудових обов'язків, науково-педагогічного працівника - навчальних, методичних, наукових, організаційних та інших трудових обов'язків у поточному навчальному році.

Виконання навчальних обов'язків педагогічним і науково-педагогічним працівником становить його навчальне навантаження. Мінімальний та максимальний обсяг навчального навантаження педагогічного і науково-педагогічного працівника визначається вищим навчальним закладом в межах

його річного робочого часу, виходячи із нормативів кількості посад відповідно до частини першої та другої статті 49 цього Закону.

2. Види навчальної роботи, що входять до навчального навантаження педагогічного та науково-педагогічного працівника відповідно до його посади, встановлюються вищим навчальним закладом в індивідуальному робочому плані працівника.

Норми часу навчальної роботи визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

3. Відволікання педагогічних і науково-педагогічних працівників від виконання професійних обов'язків не допускається, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 51. Права педагогічних і науково-педагогічних працівників

Педагогічні та науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу мають право:

на захист професійної честі та гідності;

брати участь в обговоренні та вирішенні питань, що стосуються діяльності вищого навчального закладу;

у встановленому порядку обирати та бути обраним до загальних зборів (конференції) трудового колективу та Вченої (Педагогічної) ради вищого навчального закладу, вченої ради інституту (факультету);

обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;

на забезпечення житлом;

користуватися безоплатно послугами бібліотек, інформаційних фондів, навчальних, наукових, медичних та спортивних підрозділів;

одержувати житло, у тому числі службове в установленому законом порядку;

отримувати пільгові довгострокові кредити на будівництво (реконструкцію) і придбання житла в установленому порядку;

одержувати державні стипендії;

брати участь в об'єднаннях громадян.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають й інші права, передбачені законодавством України та статутом вищого навчального закладу.

Особливі права педагогічних, науково-педагогічних працівників вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває вищий військовий навчальний заклад

(вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу), та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 52. Обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників

Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані:

додержуватися статуту вищого навчального закладу, законів, інших нормативно-правових актів;

постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання навчальних дисциплін освітньої-професійної, освітньо-наукової програми відповідної спеціальності;

додержуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх в дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності.

Особливі обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу), та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 53. Підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Педагогічні та науково-педагогічні працівники підвищують кваліфікацію та проходять стажування у відповідних наукових і навчально-наукових установах, вищих навчальних закладах, а також на підприємствах, в установах, організаціях, органах державної влади і місцевого самоврядування як в Україні, так і за її межами.

Вищий навчальний заклад забезпечує підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників не менш як один раз на три роки із збереженням середньої заробітної плати.

Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування враховуються:

при проведенні чергової атестації педагогічних працівників;

при обранні на посаду за конкурсом чи укладанні трудового договору науково-педагогічних працівників.

2. Посади педагогічних і науково-педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію або проходять стажування з відривом від виробництва, на цей період можуть заміщуватись іншими особами без конкурсу на умовах строкового трудового договору (контракту).

3. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту, інші центральні органи виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання) можуть визначати базові вищі навчальні заклади та кафедри для підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів, положення про які затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 54. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах

Особами, які навчаються у вищих навчальних закладах, є студенти, слухачі, курсанти, екстерни, асистенти-стажисти, інтерни, лікарі-резиденти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти.

Студент - особа, яка у встановленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною, вечірньою або заочною (дистанційною) формами навчання з метою здобуття вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Слухач – особа, яка навчається у вищому навчальному закладі за програмами післядипломної освіти, на підготовчому відділенні, факультеті тощо та підрозділах підвищення кваліфікації.

Курсант - особа, яка в установленому порядку зарахована до військового вищого навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) і навчається з метою здобуття вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Екстерн - особа, яка у встановленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за екстернатною формою навчання з метою здобуття вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Асистент-стажист - особа, яка має вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні вищих навчальних закладів за мистецькими спеціальностями з метою удосконалення творчої майстерності.

Інтерн - особа, яка має вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра медичного або фармацевтичного спрямування, навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських посад.

Лікар-резидент – особа, яка має вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах з метою отримання кваліфікації лікаря – спеціаліста певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей.

Клінічний ординатор - особа, яка має вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня магістра медичного спрямування та кваліфікацію лікаря певної спеціальності відповідно до переліку лікарських посад, навчається з метою поглиблення професійних знань, підвищення рівня умінь та навичок лікаря-спеціаліста.

Аспірант - особа, яка зарахована до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття вищої освіти освітньо-наукового рівня доктора філософії.

Докторант – особа, яка зарахована до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття вищої освіти освітньо-наукового рівня доктора наук.

Стаття 55. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на:

- вибір форми навчання;
- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудова діяльність у позанавчальний час;
- додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством України для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою вищого навчального закладу;
- забезпечення гуртожитком відповідно до законодавства України;
- участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікацій;
- на відрядження для участі у заходах, що проводяться поза місцем розташування вищого навчального закладу, у порядку, передбаченому законодавством України;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- надання пропозицій щодо умов і розмірів плати за навчання;
- участь у об'єднаннях громадян;
- участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу інститутів (факультетів), відділень, Вченої (Педагогічної) ради вищого навчального закладу, інститутів (факультетів), органів студентського самоврядування;

обрання навчальних дисциплін за спеціальністю і спеціалізацією у межах, передбачених освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою підготовки та робочим навчальним планом;

участь у формуванні індивідуального навчального плану;

моральне та (або) матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі та спортивні досягнення тощо;

захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

безоплатне користування у вищих навчальних закладах бібліотеками, інформаційними фондами, послугами навчальних, наукових, медичних та інших підрозділів вищого навчального закладу;

канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

2. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання за кошти державного або місцевого бюджетів мають право на отримання соціальної та/або академічної стипендії. Розміри стипендій, порядок їх призначення і виплати встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Студенти вищих навчальних закладів, які навчаються за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у міському й приміському пасажирському транспорті та міжміському автомобільному і залізничному транспорті територією України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Студенти вищих навчальних закладів незалежно від форми власності вищого навчального закладу мають право на отримання студентського квитка, відповідно до зразка, встановленого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

4. Права осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових підрозділах вищих навчальних закладів), встановлюються центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого вони перебувають, та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 56. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, зобов'язані:
додержуватися законодавства України, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану.

2. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових підрозділах вищих навчальних закладів) встановлюються центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого вони перебувають, та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Стаття 57. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів

Держава створює умови для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, забезпечує гарантії рівних можливостей щодо вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та відповідно до суспільних потреб.

Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, а також Типова угода про підготовку і працевлаштування випускників затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Випускники вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів) з числа військовослужбовців (осіб начальницького складу) направляються для подальшого проходження служби відповідно до законодавства України.

Стаття 58. Гарантії педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників вищих навчальних закладів

1. Педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників вищих навчальних закладів відповідно:

створюються належні умови праці, підвищення кваліфікації, побуту, відпочинку та медичного обслуговування;

виплачуються у разі втрати роботи компенсації відповідно до законодавства України;

забезпечується зарахування до педагогічного, науково-педагогічного стажу робіт за сумісництвом у разі виконання навчального навантаження не менш як 180 годин на рік;

надаються гарантії та встановлюються заохочення, передбачені статтями 57 і 58 Закону України "Про освіту".

2. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства України про працю визначає форму і систему доплат, надбавок, премій та інші умови

матеріального заохочення педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників вищих навчальних закладів.

РОЗДІЛ ІХ НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 59. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Здійснення наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, коледжами є обов'язковим.

Суб'єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах є: наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються у вищих навчальних закладах; інші працівники вищих навчальних закладів.

2. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є отримання нових наукових знань шляхом здійснення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентноздатних технологій, техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку економіки.

3. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів є:

одержання конкурентноздатних наукових і науково-прикладних результатів;

застосування нових наукових, науково-технічних знань при підготовці кадрів з вищою освітою.

Стаття 60. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, державних галузевих академій наук

1. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, державних галузевих академій наук здійснюється з метою розробки пріоритетних наукових програм, наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних та організаційних ресурсів відповідно до законодавства України.

2. Основними напрямками інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, державних галузевих академій наук є:

участь у розробці і реалізації державних цільових програм економічного і соціального розвитку;

проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо;

участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань та інших організаційних форм кооперації;

впровадження спільно створених інноваційних продуктів у виробництво, інші галузі економіки тощо;

забезпечення права інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;

спільна видавнича та інформаційно-ресурсна діяльність.

Стаття 61. Організація і управління науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах проводиться і фінансується відповідно до цього Закону, законів України "Про освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність" та "Про інноваційну діяльність".

2. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту:

розробляє згідно із законодавством України пропозиції щодо обсягів бюджетного фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів, інших підприємств, установ і організацій, що діють у системі вищої освіти, а також обсягів капітального будівництва зазначених підприємств, установ і організацій;

здійснює управління у галузі наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, зокрема через державне замовлення та державне завдання, а також організовує і забезпечує проведення наукових досліджень і розробок як невід'ємної складової освітньої діяльності у вищих навчальних закладах;

погоджує рішення про створення науково-навчальних та науково-виробничих об'єднань, що здійснюють наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність спільно з науковими установами Національної академії наук України, державних галузевих академій, наукових та науково-технологічних парків, бізнес-інкубаторів, мистецьких творчих майстерень тощо;

створює науково-дослідні об'єднання для здійснення наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками науки і техніки;

розробляє цільові державні програми, спрямовані на облаштування вищих навчальних закладів сучасними приладами, науковим обладнанням, навчальними лабораторіями, інформаційно-телекомунікаційними мережами тощо.

3. Наукові дослідження, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, фінансуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту та (або) центральними органами виконавчої влади, що мають у підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), незалежно від фінансування освітньої діяльності. У першочерговому порядку фінансуються фундаментальні та пошукові дослідження, а також науково-дослідні роботи, що виконуються у межах пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки.

До виконання наукових і науково-технічних робіт у вищому навчальному закладі можуть залучатися наукові, педагогічні і науково-педагогічні працівники, інші працівники вищих навчальних закладів, особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, а також працівники інших організацій.

4. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищому навчальному закладі може також здійснюватися на підставі відповідного договору.

5. Університет, академія, коледж, що проводить наукову діяльність, проходить державну атестацію відповідно до статті 11 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

Стаття 62. Організаційні форми здійснення наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може здійснюватись безпосередньо вищими навчальними закладами або через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є виключно доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності вищого навчального закладу до стану інноваційного продукту з подальшою його комерціалізацією.

Стаття 63. Права інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності та їх захист

Набуття, охорона та захист прав вищих навчальних закладів щодо результатів власної наукової та науково-технічної діяльності здійснюються відповідно до законодавства про інтелектуальну власність, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

РОЗДІЛ X
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 64. Матеріально-технічна база і правовий режим майна вищих навчальних закладів

1. Матеріально-технічна база вищих навчальних закладів включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші цінності. За вищим навчальним закладом з метою забезпечення його статутної діяльності і відповідно до законодавства України та організаційно-правової форми вищого навчального закладу власником (власниками) закріплюються на правах оперативного управління або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, обладнання, а також інше майно. Землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюється вищим навчальним закладом відповідно до законодавства України.

2. Майно, що закріплене за вищим навчальним закладом державної або комунальної форми власності, а також доходи від використання цього майна належать вищому навчальному закладу на правах оперативного управління.

Державним і комунальним вищим навчальним закладам передаються у постійне користування земельні ділянки у порядку, передбаченому Земельним кодексом України.

Майно, що перебуває у державній і комунальній власності і передане в оперативне управління вищим навчальним закладам державної і комунальної форм власності, не підлягає вилученню або передачі у власність будь-яким підприємствам, установам, організаціям, крім випадків, передбачених законодавством.

Майно вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності, що забезпечує їх статутну діяльність, не може бути предметом застави.

Землі, які надані у користування державним і комунальним вищим навчальним закладам, не можуть бути вилучені за рішенням органів державної влади або місцевого самоврядування без згоди на те вищого навчального закладу як землекористувача.

Держава в особі відповідних органів державної влади встановлює пільги в оподаткуванні, сплаті платежів, митних зборів для вищих навчальних закладів.

3. Вищий навчальний заклад державної та комунальної форм власності самостійно розпоряджається доходами та іншими надходженнями, одержаними від надання дозволених законодавством України платних

послуг. Таке розпорядження включає в себе право придбання майна та його використання на підставі договорів тощо.

4. Повноваження власника (власників) щодо розпорядження державним майном у системі вищої освіти реалізуються відповідно до законодавства України.

5. Вищий навчальний заклад у межах, визначених законодавством України, та відповідно до статуту має право:

отримувати кошти і матеріальні цінності (будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби тощо) від органів державної влади, підприємств, установ, організацій (в тому числі благодійних) та фізичних осіб;

проводити фінансово-господарську діяльність в Україні та за її межами;

використовувати майно, передане в оперативне управління, в тому числі для ведення господарської діяльності, надання майна в оренду та в користування відповідно до законодавства;

створювати власні або використовувати за договором інші матеріально-технічні бази для проведення навчально-виробничої практики осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, а також для власної господарської діяльності;

розвивати власну соціально-побутову базу, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних та культурних закладів;

здійснювати капітальне будівництво, реконструкцію, капітальний і поточний ремонт основних фондів на умовах підряду або господарським способом;

спрямовувати кошти на будівництво або благоустрій соціально-побутових об'єктів, а також на соціальну підтримку педагогічних, науково-педагогічних та інших категорій працівників вищих навчальних закладів та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах;

використовувати окремі особисті немайнові права та майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, створені у межах вищого навчального закладу як результат здійснення наукової, науково-технічної та іншої діяльності, і зареєстровані у порядку, визначеному законодавством;

відкривати рахунки, в тому числі депозитні, у національній та іноземній валюті відповідно до законодавства України, користуватися банківськими кредитами без урахування обмежень на право отримання запозичень, встановлених статтею 21 Бюджетного кодексу України.

кошти, отримані вищим навчальним закладом від дозволених законодавством платних послуг (кошти спеціального фонду державного бюджету), не підпадають під законодавчі обмеження і можуть бути використані згідно з Статутом вищого навчального закладу та кошторису доходів і видатків.

6. До придбання (закупівлі) товарів, робіт та послуг за рахунок коштів вищого навчального закладу не застосовуються процедури тендерної закупівлі, передбачені законодавством України.

7. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства України може бути наймачем та (або) наймодавцем майна.

Вищий навчальний заклад не може передавати в оренду майно, що забезпечує виконання ним статутного виду діяльності.

Передача в оренду державними та комунальними вищими навчальними закладами закріплених за ними на правах оперативного управління об'єктів власності, а також земельних ділянок, здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства України.

Кошти, отримані вищими навчальними закладами державної та комунальної форм власності як орендна плата, використовуються ними згідно з законодавством України.

Стаття 65. Фінансування вищих навчальних закладів

1. Фінансування вищих навчальних закладів державної форми власності здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, призначених для фінансування спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання). Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних рад можуть фінансувати вищі навчальні заклади державної форми власності відповідно до програм соціально-економічного розвитку регіонів.

Розміри бюджетних призначень на підготовку кадрів з вищою освітою, а також підготовку наукових і науково-педагогічних працівників визначаються у Законі про державний бюджет.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту за участю інших центральних органів виконавчої влади розробляє та погоджує в установленому порядку нормативи матеріально-технічного, фінансового та іншого забезпечення вищих навчальних закладів диференційовано, залежно від типу вищого навчального закладу і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів, із вищою освітою та форми післядипломної освіти.

Фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки кадрів із вищою освітою за спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів у вищих навчальних закладах державної форми власності здійснюється з урахуванням державного замовлення, визначеного в обсягах, необхідних для забезпечення на кожні десять тисяч населення навчання не менш як вісімдесяти студентів

професійних коледжів і ста сімдесяти студентів в університетах, академіях, коледжах.

2. Фінансування вищих навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів.

3. Фінансування вищих навчальних закладів приватної форми власності здійснюється їх власниками (засновниками).

4. Для фінансування вищих навчальних закладів можуть залучатися додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

Залучені кошти спрямовуються на здійснення статутної діяльності вищого навчального закладу у порядку і на умовах, визначених законодавством та статутом вищого навчального закладу.

5. Вищі навчальні заклади державної та комунальної форм власності у порядку встановленому законодавством використовують кошти відповідних бюджетів, а також додаткових джерел фінансування, не заборонених законодавством, на оплату праці та матеріальне заохочення своїх працівників, будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт, придбання основних засобів, проведення фундаментальних і прикладних досліджень, прикладних розробок тощо.

6. Державні і комунальні вищі навчальні заклади, що проводять навчально-науково-виробничу сільськогосподарську діяльність на базі навчально-дослідних господарств, станцій тощо, які є структурними підрозділами, у тому числі відокремленими, вищих навчальних закладів, отримують державні дотації, субсидії і компенсації на вироблену ними сільськогосподарську і продовольчу продукцію, на придбання сільськогосподарської техніки і обладнання, агрохімікатів, насіння, племінних тварин тощо, на захист, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, на отримання пільгових кредитів у встановленому для сільськогосподарських товаровиробників порядку.

7. Працівникам вищих навчальних закладів встановлюються доплати за науковий ступінь доктора філософії або доктора наук у розмірах відповідно 15 та 20 відсотків посадового окладу, якщо наявність наукового ступеня не передбачена кваліфікаційними вимогами за посадою, яку обіймає працівник.

8. Надходження до спеціального фонду вищого навчального закладу не оподатковуються і спрямовуються на розвиток вищого навчального закладу, вирішення соціальних питань трудового колективу.

9. Показники державного замовлення на підготовку кадрів із вищою освітою формуються за освітньо-кваліфікаційними і освітньо-науковими рівнями спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі економіки на підставі узгодженого подання спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, молоді та спорту (іншого центрального органу виконавчої влади, який має у своєму підпорядкуванні вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання) та спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі соціальної політики.

10. Обсяг фінансування підготовки кадрів із вищою освітою за державним замовленням розраховується на основі стандарту мінімальної вартості навчання особи, яка здобуває вищу освіту, для кожної спеціальності (групи спеціальностей) певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів, визначеного відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

11. Залучення вищими навчальними закладами державної та комунальної форми власності додаткових джерел фінансування від надання дозволених законодавством України платних послуг та з інших джерел не тягне за собою зниження нормативів та розмірів фінансування, передбачених у відповідних бюджетах.

Стаття 66. Платні послуги у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності

Вищий навчальний заклад відповідно до свого статуту може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності за умови забезпечення провадження освітньої діяльності.

Перелік видів платних послуг у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності, що можуть надаватися вищими навчальними закладами державної або комунальної форми власності, визначається Кабінетом Міністрів України.

Для надання платних послуг у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності вищі навчальні заклади державної та комунальної форм власності можуть створювати структурні підрозділи, які діють на підставі положення, затвердженого відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу.

Вищий навчальний заклад не може надавати платні послуги у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності на заміну освітньої діяльності, що фінансується за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.

Розмір плати за весь строк навчання або надання додаткових освітніх послуг встановлюється у договорі, що укладається між вищим навчальним закладом та особою, яка навчатиметься, або фізичною (юридичною) особою, що оплачуватиме навчання або надання додаткових освітніх послуг. Типовий договір затверджується спеціально уповноваженим центральним органом у галузі освіти і науки, молоді та спорту.

Плата за навчання або за надання додаткових освітніх послуг може вноситися за весь строк навчання або надання додаткових освітніх послуг повністю, одноразово або, за згодою сторін, частками, тобто щомісячно, щосеместрово та щорічно.

Розмір плати за рік і весь строк навчання або за надання додаткових освітніх послуг оприлюднюється у друкованих засобах масової інформації та інформаційних джерелах вищих навчальних закладів.

РОЗДІЛ XI МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 67. Державна політика щодо міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти

Держава, з метою гармонізації законодавчих та інших нормативно-правових актів України у галузі вищої освіти й імплементації найважливіших положень міжнародних документів, підтверджує пріоритетність норм міжнародних договорів і угод, які підписуються від імені України.

З метою розвитку міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти та інтеграції до світового освітнього простору держава сприяє:

впровадженню механізмів гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

адаптації Національної рамки кваліфікацій до Європейської рамки кваліфікацій для забезпечення прозорості кваліфікацій, академічної та професійної мобільності в Європейському просторі вищої освіти;

співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання;

впровадження на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок вищих навчальних закладів, продажу їх патентів та ліцензій;

залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання у вищих навчальних закладах наукових, освітніх та інших програм.

Держава здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів і угод.

Держава створює умови для міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових, проектних, виробничих,

клінічних, медико-профілактичних, культурно-освітніх організації і установ, які забезпечують функціонування та розвиток системи вищої освіти і науки, органів управління вищою освітою, шляхом бюджетного фінансування, надання пільг при сплаті податків та зборів (обов'язкових платежів), пов'язаних із закупівлею та ввезенням на митну територію України навчального, наукового та виробничого обладнання, приладдя та матеріалів для здійснення освітньої, наукової та науково-технічної діяльності.

Стаття 68. Основні напрями міжнародного співробітництва в галузі вищої освіти

1. Вищі навчальні заклади мають право здійснювати міжнародне співробітництво, укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки з вищими навчальними закладами, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства України.

2. Головними напрямками міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є:

участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науковими та науково-педагогічними працівниками;

проведення спільних наукових досліджень;

організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;

участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;

спільна видавнича діяльність;

надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;

створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними вищими навчальними закладами;

відрядження за кордон наукових, педагогічних та науково-педагогічних працівників для педагогічної та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також прямих договорів вищих навчальних закладів з іноземними партнерами;

залучення педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників іноземних вищих навчальних закладів для участі у педагогічній, науковій та науково-педагогічній роботі у вищих навчальних закладах України;

відрядження осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах України, на навчання у закордонних вищих навчальних закладах;

сприяння академічній мобільності осіб, які навчаються.

3. При здійсненні міжнародного співробітництва у сфері застосування цього закону використовується українська та інші мови.

Стаття 69. Зовнішньоекономічна діяльність у галузі вищої освіти

1. Зовнішньоекономічна діяльність вищого навчального закладу здійснюється відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними юридичними та фізичними особами.

2. Основними напрямками зовнішньоекономічної діяльності вищого навчального закладу є:

організація підготовки осіб з числа іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади України та осіб з числа громадян України до навчання за кордоном;

провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів, а також підготовка наукових кадрів для іноземних держав;

організація навчання за кордоном.

РОЗДІЛ XII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

Стаття 70. Відповідальність за порушення законодавства про вищу освіту

1. Особи, винні у порушенні законодавства про вищу освіту, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. Шкода, заподіяна учасниками навчально-виховного процесу вищому навчальному закладу, а також шкода, заподіяна вищим навчальним закладом учасникам навчально-виховного процесу, відшкодовуються відповідно до законодавства.

3. Невиконання вищим навчальним закладом головних завдань діяльності, вимог стандартів вищої освіти є підставою для позбавлення його ліцензій.

РОЗДІЛ XIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів та інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що здійснюється вищими навчальними закладами і яка започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка – диплома спеціаліста.

4. Установити, що вища освіта освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня магістра.

5. Підготовка кандидатів та докторів наук, що здійснюється вищими навчальними закладами та науковими установами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується в межах передбаченого строку підготовки. За результатами захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук здобувачам наукових ступенів присуджується науковий ступінь кандидата або доктора наук та видаються дипломи кандидата або доктора наук.

6. Установити, що науковий ступінь кандидата наук після набрання чинності цим Законом прирівнюється до наукового ступеня доктора філософії, а вчене звання старшого наукового співробітника – до вченого звання старшого дослідника.

7. Дія статті 38 Закону в частині перебування керівника вищого навчального закладу на посаді не більше двох строків підряд поширюється на керівників, призначених на посаду після набрання чинності цим Законом.

8. Установити, що умови оплати праці, пенсійного забезпечення педагогічних та науково-педагогічних працівників, стипендіальне забезпечення осіб, які навчаються, зберігається:

для університетів, академій, коледжів на рівні вищих навчальних закладів третього-четвертого рівнів акредитації;

для професійних коледжів та професійних коледжів, що створені як структурні підрозділи інших вищих навчальних закладів, на рівні вищих навчальних закладів першого та другого рівнів акредитації.

9. Кабінету Міністрів України:

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, а також забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

у дворічний строк з дня набрання чинності цим Законом привести типи вищих навчальних закладів у відповідність із цим Законом та затвердити їх мережу.